

Małopolska

OCHRONA ZABYTKÓW MAŁOPOLSKI

WSPIERANIE PRAC KONSERWATORSKICH, RESTAURATORSKICH
LUB ROBÓT BUDOWLANYCH PRZY ZABYTKACH
WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW,
POŁOŻONYCH NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO,
FINANSOWANYCH Z BUDŻETU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO
W ROKU 2010

Ochrona zabytków polega w szczególności na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 3) udaremnianie mszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- 6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Art. 4 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Szanowni Państwo,

Po raz pierwszy jako Marszałek Województwa Małopolskiego mam przyjemność przekazać w Państwa ręce kolejny folder podsumowujący wysiłki Samorządu Województwa w dziedzinie opieki nad zabytkami w minionym roku.

W 2010 roku władze Samorządu Województwa Małopolskiego już po raz 12 przekazały środki na pomoc dla opiekunów obiektów zabytkowych. W latach 1999–2010 łączne nakłady budżetu Województwa na ten cel przekroczyły znacznie kwotę 33 mln zł. Dynamiczny wzrost nakładów nastąpił zwłaszcza w latach 2007–2010, kiedy na dotacje dla posiadaczy zabytków przeznaczono w sumie 27,5 mln zł. Wydatki te znacznie przewyższały nakłady innych województw z terenu kraju w tym zakresie – dość wspomnieć, że tylko Dolny Śląsk z wydatkami ok. 21 mln zł z budżetu województwa może konkurować z Małopolską. Inne regiony zostają daleko w tyle z wydatkami rządu 0,4–14 mln zł z własnych budżetów w latach 2007–2010.

Mamy jednak świadomość, że tak znaczne wydatki na opiekę nad zabytkami nie są luksusem, realizacją snobistycznych ambicji czy zwykłą rozrzutnością. Środki przeznaczone na renowację zabytków są koniecznością w błyskawicznie zmieniającej się rzeczywistości. Inwestowanie w infrastrukturę zabytkową Województwa sprzyja gospodarczemu rozwojowi regionu. Zachowanie piękna małopolskich zabytków służy także budowaniu przewagi konkurencyjnej województwa opartej na walorach cywilizacyjnych i kulturowych, co ma decydujące znaczenia w okresie dynamicznego rozwoju kraju i przyczynia się do szybkiego wyrównywania różnic ekonomicznych oraz społecznych między poszczególnymi regionami. Przewaga kulturalna niejednokrotnie decyduje o uzyskaniu znacznych korzyści ekonomicznych i szybszym rozwoju, czego najbardziej bezdyskusyjnym przykładem jest niezwykle istotna dla Małopolski branża turystyczna. Należy także pamiętać, że piękne otoczenie jest jednym z czynników przyciągających zdolnych, kreatywnych i energicznych ludzi, którzy na różnych polach, w sposób mniej lub bardziej bezpośredni przyczyniają się do rozwoju regionu.

Dlatego w rozpoczynającej się IV kadencji władz Samorządu Województwa będziemy nadal dbali o zapewnienie należytego poziomu opieki nad regionalnym dziedzictwem kulturowym i przestrzenią kulturową Małopolski. Będziemy także wspierali właścicieli obiektów zabytkowych w ich staraniach o przywrócenie dawnego blasku cennym obiektom. Naszą główną troską będzie zwiększenie efektywności wydatkowanych środków i maksymalizacja osiąganych efektów, co jest szczególnie ważne w czasie słabszej koniunktury i spadku dochodów sektora finansów publicznych. Cele te będziemy osiągać, poszukując między innymi nowych, lepszych rozwiązań organizacyjnych i budując sprawniejszy system opieki nad zabytkami.

Przekazując Państwu niniejsze wydawnictwo, pragnę przede wszystkim podziękować wszystkim właścicielom obiektów zabytkowych, którzy podejmują trud starania się o zdobycie środków na ich utrzymanie, oraz uhonorować ich wysiłek włożony w opiekę nad naszym wspólnym dziedzictwem. Gdyby ich zabrakło, żadne pieniądze nie pomogłyby zachować małopolskich zabytków dla przyszłych pokoleń.

Marek Sowa – Marszałek Województwa Małopolskiego

Działania Samorządu Województwa Małopolskiego w dziedzinie ochrony zabytków

Zgodnie z zapisami art. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami ochrona zabytków polega w szczególności na podejmowaniu przez organy administracji publicznej – w tym Samorząd Województwa – działań mających na celu:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- 6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Samorząd Województwa Małopolskiego od początku swej działalności realizuje wytyczne zapisane w 2003 r. w uchwale o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Corocznie na podstawie stosownych uchwał udziela wsparcia finansowego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze województwa. Z budżetu Województwa udzielane są dotacje celowe ułatwiające sfinansowanie prac konserwatorskich obiektów ruchomych i nieruchomych posiadających istotne znaczenie historyczne, artystyczne lub naukowe oraz znajdujących się w złym stanie technicznym.

Celem programu opieki nad zabytkami jest:

- zahamowanie procesów degradacji i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- konsekwentne stosowanie wymogów konserwatorskich i kompleksowość podejmowanych działań,
- odnowa architektury regionalnej i ochrona jej przed zniszczeniem,
- wspieranie i zachęcanie właścicieli obiektów zabytkowych do podejmowania prac rewaloryzacyjno-konserwatorskich,
- wdrożenie programowej ochrony zabytków architektury drewnianej (zwłaszcza na Szlaku Architektury Drewnianej w Małopolsce),
- zapewnienie bezpieczeństwa obiektów zabytkowych,
- utrzymanie atrakcyjności turystycznej regionu opartej na walorach dziedzictwa kulturowego.

Dotacje pozwalają na sfinansowanie prac przy zabytkach nieruchomych będących układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi, dziełami architektury i budownictwa, także obronnego i dawnego przemysłu, zabytkowymi cmentarzami i miejscami upamiętniającymi wybitne osoby oraz wydarzenia historyczne.

Wspierane są także prace przy zabytkach ruchomych będących:

- wybitnymi dziełami dawnej sztuki (m.in. malarstwa sztalugowego, rzeźby, polichromii),
- rzemiosłem artystycznym i sztuką użytkową,
- wytworami techniki charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentujących poziom nauki i rozwój cywilizacyjny.

Samorząd Województwa Małopolskiego każdego roku przeznacza środki finansowe na wspieranie prac konserwatorskich podejmowanych przez właścicieli zabytkowych obiektów w regionie. W 2010 r. współfinansowanie prac renowacyjnych obiektów zabytkowych wyniosło 5 000 000 zł, czyli ponad 17% sumy wydatkowanej w jedenastu wcześniejszych latach 1999–2009. W 2011 r. planowane jest przeznaczenie kwoty 3 500 000 zł z budżetu Województwa Małopolskiego na realizację zadań wspierających ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami w naszym regionie.

Kwoty przeznaczane w latach 1999–2010 z budżetu Województwa Małopolskiego na konserwację zabytków

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Liczba projektów	32	22	29	56	44	27
Kwota dotacji	757 000	675 000	755 472	1 015 365	608 000	450 000
Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba projektów	68	7	101	167	184	117
Kwota dotacji	1 100 000	1 000 000	4 864 425	6 900 000	10 757 500	5 000 000

Uchwałą nr XXIII/349/08 z 29 września 2008 r. Sejmik Województwa Małopolskiego określił zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych na obszarze województwa małopolskiego. Na mocy ww. uchwały – regulującej zasady wydatkowania środków związanych z realizacją zadania publicznego pod nazwą „Ochrona zabytków Małopolski” – w 2010 r. Sejmik Województwa Małopolskiego podjął tylko jedną decyzję w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych na obszarze województwa małopolskiego. Uchwałą Nr XLI/660/10 z 22 lutego 2010 r. udzielono dotacji na realizację 117 zadań w łącznej kwocie 5 000 000 zł. II edycja konkursu nie odbyła się z powodu braku środków w budżecie Województwa (konieczności usuwania skutków powodzi w regionie).

W pierwszej edycji 2010 r. w konkursie „Ochrona zabytków Małopolski” złożono 200 wniosków o wsparcie z budżetu Województwa Małopolskiego na łączną kwotę oczekiwanego dofinansowania w wysokości 23 754 769,69 zł. W drugiej edycji 2010 r., w której nie przyznano żadnej dotacji, złożono 65 wniosków na łączną kwotę oczekiwanego dofinansowania w wysokości 6 003 112,58 zł. Średnia wysokość przyznanej przez Sejmik Województwa Małopolskiego dotacji wyniosła 42 735 zł.

Statystyka – realizacja konkursu „Ochrona zabytków Małopolski” w latach 2007–2010

Lata	Liczba złożonych ofert	Liczba ofert objętych wsparciem	Oczekiwana kwota dotacji (w zł)	Kwota przekazana z budżetu WM (w zł)	Procent kwoty przekazanej w stosunku do oczekiwanej	Procent ofert wspartych finansowo w stosunku do złożonych
2007	217	101	39 444 046,00	4 864 425	12,33	46,54
2008	361	167	47 038 395,02	6 900 000	14,67	46,26
2009	333	184	29 768 758,03	10 757 500	36,14	55,26
2010	265	117	24 357 882,27	5 000 000	20,53	44,15

W 2010 r. dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub budowlane objęły 117 zadań, w tym prace budowlane obiektów zabytkowych (wzmocnienia i izolacje fundamentów, konstrukcji ścian, konserwacje więźb dachowych, wymiany pokrycia dachów), renowacje ruchomości (obrazów, polichromii, ołtarzy, ambon, rzeźb, kapliczek przydrożnych) oraz prowadzenie badań, przygotowanie projektów i dokumentacji konserwatorskich. Wśród beneficjentów znalazły się parafie, zgromadzenia zakonne, klasztory, fundacje, stowarzyszenia, samorządy lokalne oraz osoby prywatne – właściciele chałup w Chochołowie, dworów w Laskowej i Świdniku, zamku w Zagórzanach, kapliczki w Zdyni.

Wykaz podmiotów, którym udzielono dotacji celowych z budżetu Województwa Małopolskiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych na obszarze województwa małopolskiego w 2010 r.

Lp.	ZADANIE	WNIOSKODAWCA	KWOTA DOTACJI (w zł)
1	Konserwacja ścian kościoła pw. św. Mikołaja i św. Marii Magdaleny w Dziekanowicach	Parafia Rzymskokatolicka pw. Macierzyństwa NMP w Dziekanowicach	70 000
2	XIV-wieczne polichromie w kościele parafialnym pw. Narodzenia NMP w Czchowie – ściana północna	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Czchowie	60 000
3	Odkrycie i konserwacja techniczna malowideł ściennych w nawie kościoła pw. św. Bartłomieja (I poł. XV w.) w Zbyszczach. Ściany nad chórem muzycznym – kontynuacja	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja w Zbyszczach	45 000
4	Prace przy odświeżeniu i konserwacji XVII-wiecznej polichromii w prezbiterium gotyckiego kościoła w Luborzycy	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Luborzycy	65 000
5	Konserwacja techniczna i estetyczna chrzcielnicy (1554 r.) i zaplecka z obrazem <i>Chrzest Chrystusa</i> w kościele parafialnym pw. św. Katarzyny w Ryglicach	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny w Ryglicach	25 000
6	Przydomica – kompleksowe prace konserwatorskie średniowiecznego, drewnianego (1527 r.) kościoła pw. Matki Bożej Różańcowej i św. Jana Kantego – program ratunkowy, etap I	Parafia Rzymskokatolicka pw. MB Różańcowej w Przydonicy	50 000
7	Konserwacja dwóch renesansowo-barokowych ołtarzy w kościele filialnym pw. św. Heleny w Nowym Sączu	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Heleny w Nowym Sączu	30 000
8	Prace konserwatorskie przy XVI i XVII-wiecznych nawarstwieniach malarskich stropu prezbiterium oraz ścian i stropu nawy kościoła pw. św. Andrzeja Apostoła w Łukowicy	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja Apostoła w Łukowicy	80 000
9	Prace konserwatorskie przy gotyckiej kamiennej chrzcielnicy oraz kamiennej kropielnicy w kościele parafialnym w Gosprzydowej	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Urszuli z Towarzyszkami w Gosprzydowej	7 500
10	Konserwacja techniczna i estetyczna epitafium Marcina Łapki z Łapanowa i epitafium Andrzeja Werbskiego	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja Apostoła w Łapanowie	15 000
11	Konserwacja gotyckiego stropu (XV w.) z malowidłami ściennymi z 1629 r. w prezbiterium drewnianego kościoła pw. Nawiedzenia NMP w Iwkowej	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia św. Krzyża w Iwkowej	50 000
12	Konserwacja malowideł ściennych na ścianie południowej nawy w kościele pw. św. Michała Archanioła w Binarowej – scena męczeństwa św. Jana Chrzyciela, przedstawienie śmierci jako kościołotrupa w koronie oraz polichromia drzwi do kruchy południowej	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Binarowej	25 000
13	Konserwacja techniczna i estetyczna malowideł stropu i fryzu podstropowego (XVII w.) w Dworze w Laskowej – kontynuacja	Piotr Michałowski, Laskowa	37 000
14	Ołtarz główny (II poł. XVIII w.) w kościele parafialnym pw. św. Stanisława BM w Skrzyszowie	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława BM w Skrzyszowie	30 000
15	Stary Wiśnicz, XVII-wieczny ołtarz główny w kościele pw. św. Wojciecha, II etap pełnej konserwacji techniczno-zachowawczej i restauracji: ruchome elementy polichromowane i złocone ołtarza, rzeźby wolno stojące i obraz olejny <i>Adoracja Matki Bożej z Dzieciątkiem</i>	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wojciecha BM w Starym Wiśniczu	80 000
16	Konserwacja techniczna i estetyczna ołtarza głównego z I poł. XVII w. w kościele pw. św. Marcina Biskupa w Zawadzie	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina Biskupa w Zawadzie	35 000
17	Konserwacja techniczna i estetyczna ołtarza głównego z I poł. XVII w. w kościele pw. MB Szkaplerznej w Moszczenicy koło Gorlic	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Szkaplerznej w Moszczenicy	50 000
18	Konserwacja polichromii sklepienia prezbiterium kościoła pw. Nawiedzenia NMP w Lipnicy Wielkiej (I poł. XVII w.) – etap II	Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia NMP w Lipnicy Wielkiej	40 000
19	Konserwacja drewnianej ambony (przełom XVII i XVIII w.) w kościele parafialnym pw. św. Zygmunta w Żelichowie	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Zygmunta w Żelichowie	25 000
20	Zakończenie konserwacji technicznej i pełna konserwacja estetyczna ołtarza głównego pw. MB Różańcowej w kościele pw. Wszystkich Świętych w Krościenku nad Dunajcem	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wszystkich Świętych w Krościenku nad Dunajcem	20 000
21	Konserwacja ołtarza głównego (II poł. XVIII w.) z cudownym obrazem Matki Bożej z Dzieciątkiem (XVI w.) w kościele parafialnym pw. Imienia NMP w Chomranicach	Parafia Rzymskokatolicka pw. Imienia NMP w Chomranicach	50 000

22	Renowacja zabytków sakralnych w Gminie Żabno – etap II – renowacja portali wejściowego i wewnętrznego oraz epitałów barokowych w kościele parafialnym pw. Ducha Świętego w Żabnie	Parafia Rzymskokatolicka pw. Ducha Świętego w Żabnie	20 000
23	Konserwacja XVII-XVIII-wiecznego prawego ołtarza bocznego św. Józefa w kościele parafialnym pw. św. Jakuba Starszego Apostoła w Podegrodziu	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jakuba Starszego Apostoła w Podegrodziu	50 000
24	Konserwacja ołtarza głównego (II ćw. XVIII w.) w kościele pw. św. Anny przy klasztorze oo. Franciszkanów Reformatorów w Bieczu – architektura oraz detal snycerski retabulum, bramek, cokołu i tabernakulum (kontynuacja prac)	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny oo. Franciszkanów w Bieczu	20 000
25	Konserwacja chrzcielnicy w kościele pw. św. św. Pustelników Andrzeja Świerada i Benedykta w Tropiu	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Pustelników Andrzeja Świerada i Benedykta w Tropiu	25 000
26	Konserwacja XVIII-wiecznej polichromii ściennej w kościele pw. Narodzenia NMP w Jodłowniku	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Jodłowniku	30 000
27	Zakończenie konserwacji technicznej oraz konserwacja estetyczna ołtarza MB Różańcowej w kościele pw. św. Mikołaja w Tylmanowej	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Tylmanowej	25 000
28	III etap prac konserwatorskich przy XVIII-wiecznych ołtarzach bocznych w kościele filialnym pw. Nawiedzenia NMP w Łosiach, dawnej cerkwi pw. św. Michała Archanioła	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Anielskiej w Nowej Wsi	30 000
29	Konserwacja techniczna i estetyczna ikonostasu (kontynuacja) z cerkwi katolickiej obrządku greckokatolickiego pw. św. Paraskewy w Uściu Gorlickim	Parafia Katolicka Obrządku Greckokatolickiego pw. św. Paraskewy w Uściu Gorlickim	30 000
30	Kontynuacja konserwacji wyposażenia wnętrza kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja Biskupa w Tymowej	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja Biskupa w Tymowej	30 000
31	Renowacja ikonostasu z II poł. XVIII w. w cerkwi greckokatolickiej pw. św. Paraskewy w Nowicy – etap I	Parafia Katolicka Obrządku Greckokatolickiego pw. św. Paraskewy w Nowicy	19 000
32	Konserwacja lewego ołtarza bocznego z obrazem <i>Św. Antoni Padewski</i> , pocz. XVIII w., w kościele pw. Narodzenia NMP w Rachwałowicach – etap II	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Rachwałowicach	15 000
33	Odsłonięcie i konserwacja polichromii oraz wyposażenia zakrystii kościoła parafialnego pw. św. Jakuba Ap. w Więclawicach Starych oraz renowacja drzwi pierwotnych i rzeźby Chrystusa Ukrzyżowanego	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jakuba Apostoła w Więclawicach	20 000
34	Konserwacja tynków i rekonstrukcja polichromii w kościele parafialnym pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela w Lanckoronie	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela w Lanckoronie	50 000
35	Konserwacja ikonostasu w cerkwi greckokatolickiej pw. św. Archanioła Michała w Przystupiu	Parafia Katolicka Obrządku Greckokatolickiego pw. św. Archanioła Michała w Przystupiu	30 000
36	Prace konserwatorskie dotyczące wystroju i elementów wyposażenia kaplicy Matki Boskiej Bolesnej w kościele pw. św. Jana Chrzciciela w Orawce	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Orawce	88 000
37	Prace konserwatorskie dotyczące drewnianego łuku tęczy (1500 r.) wraz z rzeźbami grupy <i>Ukrzyżowania</i> w gotyckim kościele pw. św. Szymona i Judy w Pogwizdowie	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Szymona i Judy w Pogwizdowie	30 000
38	Prace konserwatorskie przy ambonie w kościele pw. Niepokalanego Serca NMP w Kowalowej	Parafia Rzymskokatolicka pw. Niepokalanego Serca NMP w Kowalowej	15 000
39	Konserwacja techniczna i estetyczna ołtarza bocznego z rzeźbą NMP Niepokalanie Poczętej, obrazami: <i>Matki Bożej Nieustającej Pomocy</i> , <i>Św. Dominika i Św. Stanisława Kostki</i> (XVIII/XIX w.) w kościele pw. św. Katarzyny w Kamionce Małej	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny PM w Kamionce Małej	30 000
40	Renowacja barokowo-klasykistycznego ikonostasu z przełomu XVIII/XIX w. w cerkwi greckokatolickiej pw. Narodzenia NMP w Łosiu – etap I	Parafia Katolicka Obrządku Greckokatolickiego pw. Narodzenia NMP w Łosiu	30 000
41	Konserwacja ołtarza głównego w kościele pw. św. Sebastiana w Strzelcach Wielkich	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Sebastiana w Strzelcach Wielkich	55 000
42	Konserwacja techniczna i estetyczna drewnianej rzeźby (XIX w.) <i>Matka Boska z Dzieciątkiem</i> w kapliczce w Zdyni – kontynuacja	Roman Urda, Zdynia	13 000
43	Konserwacja techniczna i estetyczna ikonostasu w kościele parafialnym pw. NMP Wniebowziętej w Maciejowej	Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Wniebowziętej w Maciejowej	20 000
44	Konserwacja kamiennej figury przydrożnej zwieńczonej krzyżem na tzw. Popówce	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Wierchomli Wielkiej	10 000
45	Renowacja i odnowa ołtarza bocznego pw. Matki Bożej Różańcowej w kościele parafialnym pw. św. Aleksego w Ponikwi	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Aleksego w Ponikwi	35 000
46	Konserwacja polichromowanych drzwi głównych i wejściowych na chór oraz dębowych przeszklonych drzwi przedsonka i wejścia do zakrystii w kościele parafialnym pw. św. Wawrzyńca w Regulicach	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wawrzyńca w Regulicach	15 000
47	Konserwacja ruchomego wyposażenia w kościele pw. św. Łukasza Ewangelisty w Izbach, parafia św. św. Kosmy i Damiana w Banicy. Obraz zakonfesyjny <i>Zdjęcie z krzyża w ramie</i> – etap II	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Kosmy i Damiana w Banicy	10 000
48	Renowacja zabytkowej sali balowej – Auli w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Radłowie – etap I	Starostwo Powiatowe w Tarnowie	45 000
49	Drewniany ołtarz główny z 1817 r. w kościele parafialnym pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Okulicach – etap I	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Okulicach	35 000
50	Rekonstrukcja trzech bocznych ołtarzy w kościele pw. Trójcy Przenajświętszej w Okocimiu	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Przenajświętszej w Okocimiu	35 000
51	Rewaloryzacja parku dworskiego w Kamienicy – etap I	Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „Kaminex” SP. J. Barbara Matłega, Stanisław Pięta, Kamienica	30 000
52	Konserwacja XVIII-wiecznych nawarstwień malarskich oraz polichromii figuralno-ornamentalnej autorstwa Adolfa Gucały na ścianach II przęsła (zachodniego) nawy głównej i chórze kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja w Tabaszowej	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Tabaszowej	60 000
53	Konserwacja malowideł ściennych ścian stropu i prezbiterium oraz stropu babskiego w cerkwi prawosławnej pw. Opieki Matki Bożej w Hańczowej (kontynuacja)	Parafia Prawosławna pw. Opieki Matki Bożej w Hańczowej	50 000
54	Konserwacja malowideł ściennych w kościele pw. św. Paraskewy, dawnej cerkwi greckokatolickiej w Kwiatoniu – chór i ściana zachodnia babskiego	Parafia Rzymskokatolicka pw. MB Nieustającej Pomocy w Uściu Gorlickim	41 000

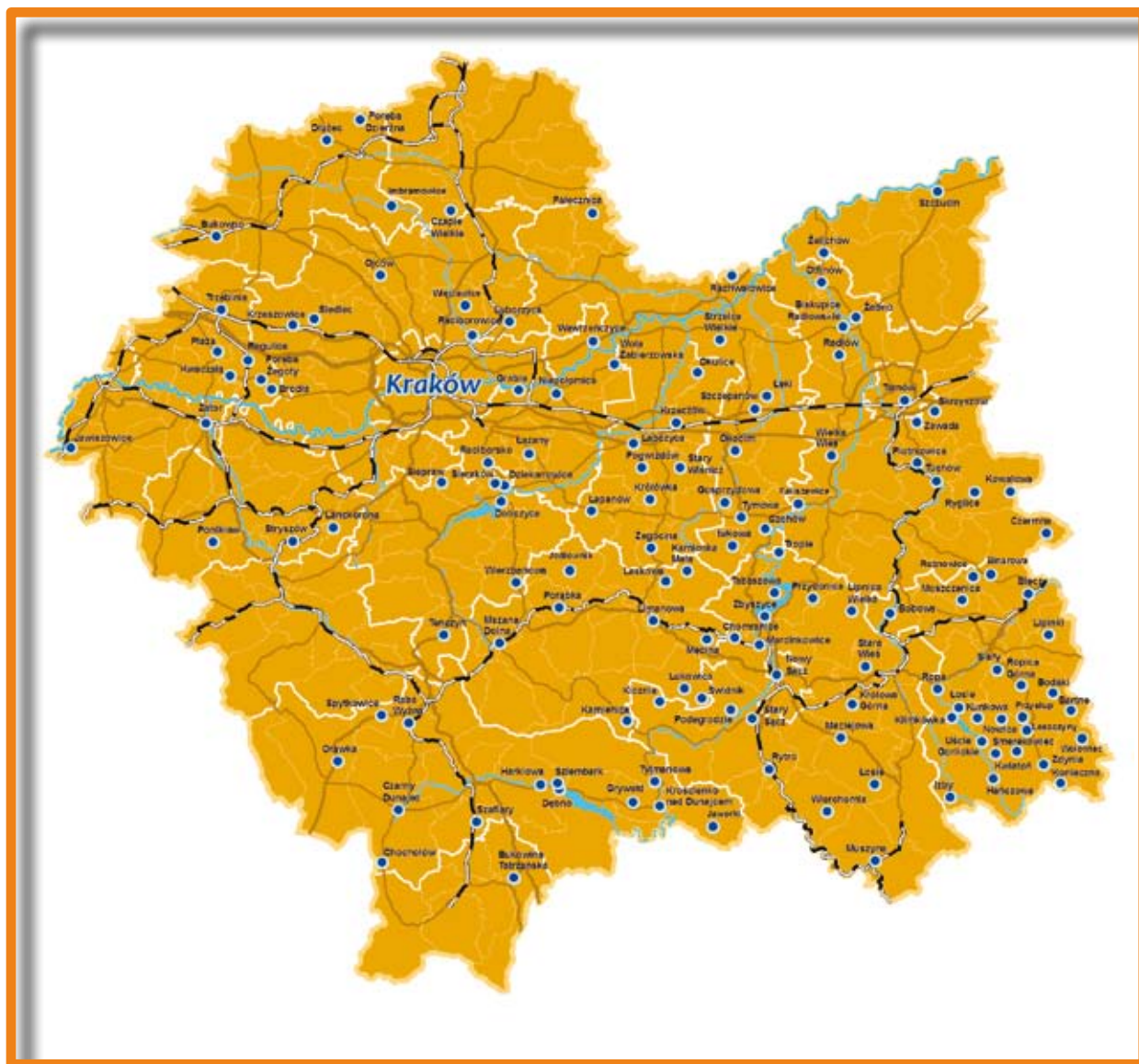
55	Konserwacja malowideł ściennych na podłożu drewnianym w prezbiterium kościoła pw. św. Marcina w Jawiszowicach	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina Biskupa w Jawiszowicach	35 000
56	Prace konserwatorskie polichromii nawy w cerkwi pw. Opieki Najświętszej Bogurodzicy w Zduni (z 1924 r.)	Parafia Prawosławna pw. Opieki Najświętszej Bogurodzicy w Zduni	65 000
57	Prace konserwatorskie przy zabytkowym stropie kasetonowym oraz balkoniku w kościele parafialnym w Szczepanowie – etap II, ostatni zakres konserwacji technicznej oraz konserwacja estetyczna	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marii Magdaleny i św. Stanisława Biskupa w Szczepanowie	75 000
58	Prace konserwatorskie przy ołtarzu Serca Pana Jezusa w kościele pw. św. Ducha w Nowym Sączu	Towarzystwo Jezusowe Dom Zakonny Kolegium OO. Jezuitów w Nowym Sączu	40 000
59	Prace konserwatorskie przy polichromii ściennej części środkowej transeptu oraz w kaplicy północnej kościoła parafialnego pw. św. Michała Archanioła w Mszanie Dolnej	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Mszanie Dolnej	50 000
60	Prace konserwatorskie, adaptacyjne, rekonstrukcyjne przeszkleń osłonowych w witrażach transeptu i prezbiterium (4 szt.)	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Nowym Sączu	25 000
61	Konserwacja polichromii ścian i sufitu prezbiterium kościoła parafialnego pw. Narodzenia NMP w Królowej Górnej	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Królowej Górnej	40 000
62	Konserwacja stolarki wieży zachodniej i okien nawy głównej na elewacji zachodniej, balustrady elewacji południowej oraz witraży na elewacji zachodniej kościoła pw. św. Marcina w Krzeszowicach – kontynuacja prac z 2008 r. dotowanych przez Województwo Małopolskie	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Krzeszowicach	70 000
63	Konserwacja trzech drewnianych, złoconych ołtarzy, balustrady chóru i prospektu organowego w kościele parafialnym pw. NSPJ w Bukowinie Tatrzańskiej	Parafia Rzymskokatolicka pw. NSPJ w Bukowinie Tatrzańskiej	20 000
64	Konserwacja malowideł na stropie nawy oraz desek stropowych od strony strychu w kościele pw. św. Michała Archanioła w Smerekowcu	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Smerekowcu	55 000
65	Naprawa zabytkowego zegara wieżowego bazyliki pw. Matki Boskiej Bolesnej w Limanowej	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Boskiej Bolesnej w Limanowej	14 000
66	Zakończenie prac konserwatorskich przy ołtarzu bocznym w kościele filialnym pw. św. Jana Chrzciciela w Jaworkach: ołtarz z obrazem <i>Ostatnia Wieczerza</i>	Parafia Rzymskokatolicka pw. MB Pośredniczki Łask w Szlachtowej k. Szczawnicy	6 000
67	Prace konserwatorskie przy nagrobkach na cmentarzu żydowskim w Tarnowie	Komitet Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej w Tarnowie	10 000
68	Konserwacja prezbiterium (polichromia, portal, tablica epitafijna – XVI w.) w kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Piażce	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Piażce	50 000
69	Częściowa odbudowa skrzydła wschodniego ruin zamku w Dobczycach z bramą i wjazdem – etap II	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Dobczyce	70 000
70	Konserwacja elewacji gotyckiego kościoła z 1340 r. pw. Narodzenia NMP w Łąpczycy – etap I, konserwacja elewacji prezbiterium, zakrystii oraz wieży schodowej	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Łąpczycy	100 000
71	Konserwacja wątków kamiennych i ceglanych elewacji oraz renowacja istniejących okien wraz z montażem dodatkowego szklenia kościoła pw. św. św. Wojciecha i Jerzego w Zatorze	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Wojciecha i Jerzego w Zatorze	60 000
72	Prewencja konserwatorska – okresowa impregnacja ścian i dachów drewnianego XV-wiecznego kościoła pw. Narodzenia NMP w Harkłowej	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Harkłowej	30 000
73	Prewencja konserwatorska – okresowa impregnacja poszycia gontowego XV-wiecznego drewnianego kościoła pw. św. Marcina w Grywałdzie	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina Biskupa w Grywałdzie	20 000
74	Renowacja i konserwacja zabytkowego kościoła parafialnego pw. św. Małgorzaty w Dębnie – etap I: izolacja przeciwwilgociowa ścian	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Małgorzaty w Dębnie	70 000
75	Rekonstrukcja zabytkowego muru okalającego teren przy kościele parafialnym pw. św. Bartłomieja w miejscowości Czaple Wielkie, etap III–IV	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja w Czaplach Wielkich	30 000
76	Konserwacja elewacji zewnętrznej obejmująca zabiegi techniczne i konserwację estetyczną XV-wiecznego kościoła pw. św. Zygmunta i św. Marii Magdaleny w Wawrzeńcyczach	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Zygmunta i św. Marii Magdaleny w Wawrzeńcyczach	60 000
77	Ekspertyza konstrukcyjna, projekt wzmocnienia oraz przeprowadzenia wzmocnienia konstrukcji XVII-wiecznego kościoła pw. Znalezienia Krzyża Świętego w Łazanach	Parafia Rzymskokatolicka pw. Znalezienia Krzyża Świętego w Łazanach	55 000
78	Renowacja konstrukcji ścian i szalunków drewnianego zabytkowego kościoła pw. św. Marcina Biskupa w Czermernej – etap II	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina i Matki Bożej Pocieszenia w Czermernej	40 000
79	IV etap, remont i konserwacja zespołu zabytkowego kościoła pw. św. Antoniego Opata w Męcinie	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Antoniego Opata w Męcinie	50 000
80	Wymiana pokrycia dachowego dzwonnicy kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja w Dłużcu	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Dłużcu	25 000
81	Remont elewacji zabytkowego kościoła pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Tuchowie	Zgromadzenie Najświętszego Odkupiciela. Dom Zakonny w Tuchowie	50 000
82	Kontynuacja remontu dachu w kościele parafialnym pw. św. Jakuba w Pałecznicy – remont więźby wraz z pokryciem blachą miedzianą części południowej	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jakuba Apostoła w Pałecznicy	100 000
83	Prace konserwatorsko-budowlane przy zabytkowym „starym” kościele pw. św. Michała Archanioła w Sieprawiu	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Sieprawiu	60 000
84	Wykonanie instalacji drenażowej oraz zabezpieczenia izolacyjnego zewnętrznych ścian fundamentowych – część od podwórca – zabytkowego kościoła parafii rzymskokatolickiej pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika w Rabie Wyżnej	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika w Rabie Wyżnej	80 000
85	Prace konserwatorskie elewacji południowej i zachodniej kościoła pw. św. Benedykta Opata w Imbramowicach – etap II	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Benedykta Opata w Imbramowicach	80 000
86	Izolacja zewnętrzna ścian fundamentowych budynku gospodarczego zespołu dworsko-fołwarcznego w Siedlcu	Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Duszy Chrystusa Pana w Krakowie	60 000
87	Prace konserwatorskie przy konstrukcji ścian oraz elewacji kościoła parafialnego w Grabiu – etap II	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Grabiu	35 000

88	I etap remontu wieży cerkwi pw. Opieki Przenajświętszej Bogurodzicy w Wołowcu	Parafia Prawosławna pw. św. św. Kosmy i Damiana w Bartnem	40 000
89	Remont elewacji wraz z wymianą skrzydeł okiennych zewnętrznych, renowacją drzwi zewnętrznych oraz wykonanie okładzin z kamienia dworu w Świdniku	Maria i Krzysztof Twardowscy, Świdnik	65 000
90	Remont zabytkowego kościoła pw. Wniebowzięcia NMP w Lipinkach. Etap III: renowacja murów kamiennych wewnątrz wieży barokowego kościoła wraz z ich konserwacją	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP Lipinkach	25 000
91	Remont konserwatorski budynku plebanii – Domu Parafialnego (dawny dwór Stadnickich) w Wielkiej Wsi: wykonanie remontu odwodnienia (drenażu) izolacji fundamentów, ścian piwnic oraz wymiana stolarki okiennej.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Wielkiej Wsi	75 000
92	Wykonanie prac konserwatorskich i remontowych w kościele pw. św. Marcina w Porębie Dzierznej – remont elewacji w części murowanej i ocieplenie stropu – kontynuacja	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Porębie Dzierznej	25 000
93	Klasztor ss. Norbertanek w Imbramowicach – remont dachu klasztoru – kontynuacja skrzydła zachodnio-północnego i część skrzydła wschodniego	Klasztor ss. Norbertanek w Imbramowicach	100 000
94	Odbudowa zabytkowego kościoła drewnianego pw. św. Andrzeja Apostoła w Rożnowicach – dach nawy głównej wraz podcięciem fundamentów	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja Apostoła w Rożnowicach	90 000 *
95	Przebudowa fragmentu muru ceglano-głazowego od ul. Franciszkańskiej przy zespole klasztornym oo. Bernardynów w Tarnowie	Klasztor oo. Bernardynów w Tarnowie	35 000
96	Stryśzów, kościół parafialny z XVIII i XIX w., kontynuacja prac – remont elewacji wieży, wymiana więźby dachowej i pokrycia wieży	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Kantego w Stryśzowie	70 000
97	Zespół dworski w Ropie – zahamowanie procesu degradacji oficyny wschodniej – etap I, remont dachu	„Bacówka Biały Jeleń” Szot Janusz, Iwkowa	50 000
98	Modernizacja sygnalizacji pożaru oraz włamania i napadu oraz wykonanie systemu telewizji przemysłowej wokół kościoła parafialnego pw. św. Michała Archanioła w Wierchomli Wielkiej	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Wierchomli Wielkiej	50 000
99	Prace remontowo-konserwacyjne w zabytkowej cerkwi pw. św. Łukasza w Kunkowej: wymiana podłogi drewnianej z wykonaniem izolacji i ocieplenia	Parafia Prawosławna pw. św. Łukasza w Kunkowej	50 000
100	Prace konserwatorskie w kościele pw. św. Andrzeja Apostoła w Szaflarach	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja Apostoła w Szaflarach	80 000
101	Remont dachu kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja w Żegocinie	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Żegocinie	70 000
102	Remont stropu kaplicy Domu Zakonnego Zgromadzenia Sióstr Niepokalanego Poczęcia NMP w Nowym Sączu	Zgromadzenie Sióstr Niepokalanego Poczęcia NMP, Dom Zakonny w Nowym Sączu	35 000
103	Przebudowa zabytkowego budynku nr 119 na rynku w Lanckoronie	Gmina Lanckorona	29 500
104	Pokrycie budynku gontem drewnianym – Chochołów 226	Jan Zięder, Chochołów	6 000
105	Pokrycie budynku gontem drewnianym – Chochołów 192	Janina Kołtaś, Chochołów	9 000
106	Prace remontowo-konserwacyjne polegające na wymianie podłogi drewnianej z wykonaniem izolacji i ocieplenia w zabytkowej cerkwi pw. św. Łukasza w Leszczynach	Parafia Prawosławna pw. św. Łukasza w Leszczynach	45 000
107	Prace zabezpieczające i konserwatorskie w zabytkowej willi „Słoneczna”, Ojców, Złota Góra 8 a, gmina Skała (kontynuacja)	Antoni Wawszczyk, Kraków	55 000
108	Remont zabytkowej kaplicy dworskiej – etap II	Parafia Rzymskokatolicka w Marcinkowicach	30 000
109	Remontu dachu nad nawą cerkwi prawosławnej pw. św. św. Kosmy i Damiana w Bartnem – etap II	Parafia Prawosławna pw. św. św. Kosmy i Damiana w Bartnem	45 000
110	Dokończenie szalowania wewnętrznego i naprawa chóru cerkwi prawosławnej pw. św. Dymitra w Bodakach	Parafia Prawosławna pw. św. św. Kosmy i Damiana w Bartnem	5 000
111	Remont zabytkowego kościoła parafialnego wraz z rozbudową kanalizacji opadowej i budową drenażu opaskowego – etap I	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Otfinowie	80 000
112	Dokończenie remontu fundamentów wraz z drenażem opaskowym kościoła pod wezwaniem św. Michała Archanioła w Piotrkowicach – etap II	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Piotrkowicach	80 000
113	Wymiana i uzupełnienie nawierzchni trasy Drogi Krzyżowej w zabytkowym zespole dworsko-parkowym wokół kościoła parafialnego pw. NMP Królowej Polski w Raciborsku	Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Królowej Polski w Raciborsku	40 000
114	Wykonanie więźby wraz z pokryciem dachu blachą miedzianą w budynku Szpitala Ubogich w Bieczu, powiat gorlicki – kontynuacja	Fundacja na rzecz Szpitala Ubogich w Bieczu im. św. Jadwigi Królowej	75 000
115	Prace archeologiczno-konserwatorskie na terenie ruin zamku w Rytzu	Gmina Ryto	20 000
116	Muszyna, ruiny zamku biskupów krakowskich z XIV w., badania archeologiczne – etap IV	Miasto i Gmina Uzdrowskowa Muszyna	20 000
117	Remont otoczenia gotyckiego kościoła pw. św. Małgorzaty Dziewicy i Męczennicy w Raciborowicach	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Małgorzaty Dziewicy i Męczennicy w Raciborowicach	40 000
OGÓLEM			5 000 000

Dotacji udzielono na podstawie uchwały Nr XLI/660/10 z 22 lutego 2010 r.

* W 2010 r. jeden z Beneficjentów odstąpił od podpisania umowy o udzielenie dotacji z powodu niemożności zapewnienia odpowiedniego poziomu wkładu własnego, nie wykorzystał przyznanych środków w ogólnej kwocie 9 000 zł.

MAPA MIEJSCOWOŚCI, W KTÓRYCH W 2010 r. PROWADZONE BYŁY PRACE KONSERWATORSKIE,
RESTAURATORSKIE LUB ROBOTY BUDOWLANE DOFINANSOWANE Z BUDŻETU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

BARTNE

W 2010 r. w zabytkowych obiektach będących pod opieką parafii realizowano kolejne trzy zadania dotowane z budżetu Województwa. 1. W drewnianej cerkwi pw. św. św. Kosmy i Damiana w Bartnem przeprowadzono II etap remontu dachu – nad nawą wykonano nowe pokrycie z blachy miedzianej. 2. W drewnianej świątyni pw. Opieki Przenajświętszej Bogurodzicy w Wołowcu rozpoczęto (I etap) remontu wieży. 3. W drewnianej cerkwi pw. św. Dymitra w Bodakach dokończono konserwację wewnętrznego szalowania ścian. Kwoty dotacji z budżetu WM: 45 000 zł, 40 000 zł i 5 000 zł, całkowite koszty zadań: 65 958,41 zł, 45 194,36 zł, 6 454,43 zł.

PRZYKŁADY PRAC KONSERWATORSKICH DOFINANSOWANYCH Z BUDŻETU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO W 2010 r.

BIECZ

W murowanym, XVII-wiecznym kościele pw. św. Anny – przy klasztorze oo. Franciszkanów Reformatów – kontynuowano prace konserwatorskie młodszego niż świątynia wyposażenia. Przy retabulum ołtarza głównego (z II ćw. XVIII w.) wykonano następujące czynności konserwatorskie: usunięcie przemalowań, sklejenie pięknieć, impregnację, uzupełnienie ubytków drewna i polichromii. Kwota dotacji z budżetu WM: 20 000 zł, całkowity koszt zadania: 68 200 zł.

BINAROWA

W drewnianym, wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, kościele pw. św. Michała Archanioła realizowano kolejny etap prac konserwacji cennej polichromii, datowanej na 1643 r. Odrestaurowano wschodnie narożniki nawy ze scenami: *Chrystus w łocznii mistycznej*, *Maria Mater Dei*, *Święty Paweł*, *Chrystus Salvator Mundi* i *Święty Piotr*. W zakresie prac: zabezpieczenie łuszczących się fragmentów zaprawy i warstwy malarskiej, podklejenie paskowań, odczyszczenie i utwalenie malowideł, impregnacja drewnianego podłoża, uzupełnienie ubytków drewna, zaprawy i warstwy malarskiej.

Kwota dotacji z budżetu WM: 25 000 zł, całkowity koszt zadania: 26 300 zł.

IMBRAMOWICE

W Imbramowicach prowadzono kolejne dwa zadania, które uzyskały wsparcie z budżetu Województwa. 1. Parafia pw. św. Benedykta Opatu wykonała II etap remontu elewacji (południowej i zachodniej) murowanej świątyni wzniesionej w I poł. XVIII w. Wykonano nowe, barwione w masie tynki, przeprowadzono konserwację kamiennego cokołu. 2. Klasztor ss. Norbertanek przeprowadził II etap remontu dachu, na części skrzydła zachodnio-północnego i wschodniego, zabudowań klasztornych wznoszonych od XIII w. W harmonogramie prac: wymiana pokrycia dachu na blachę cynkowo-tytanową, remont rynien, rur spustowych i kominów.

Kwoty dotacji z budżetu WM: 80 000 zł i 60 846,40 zł, całkowite koszty zadań: 114 590,39 zł i 61 464,28 zł.

IWKOWA

W prezbiterium cmentarnego kościółka pw. Nawiedzenia NMP prowadzono kolejny etap konserwacji polichromii – cennego przykładu malarstwa późnorenansansowego (z 1629 r.). Pełna konserwacja wraz z uczytlnieniem rysunku objęła dekorację malarską stropu (pow. 22 m²). W zakresie prac: zabezpieczenie fuszających się fragmentów, odczyszczenie i utwralenie malowideł, impregnacja i dezynsekcja drewnianego podłoża, uzupełnienie ubytków drewna, paskowań, zaprawy i warstwy malarskiej.

Kwota dotacji z budżetu WM: 50 000 zł,
całkowity koszt zadania: 65 200 zł.

JODŁOWNIK

W drewnianej świątyni pw. Narodzenia NMP, wzniesionej w 1585 r. z fundacji P. Niewiarowskiego, w kolejnym etapie kontynuowano prace przywracające świetność rokokowej figuralno-ornamentalnej polichromii z II poł. XVIII w. Wykonano konserwację estetyczną na ścianach: zachodniej – dekorowanej kartuszami z przedstawieniami świętych – i północnej nawy oraz częściach zaskrzynienia południowego (pow. 78 m²).

Kwota dotacji z budżetu WM: 30 000 zł,
całkowity koszt zadania: 43 010 zł.

LASKOWA

W zabytkowym dworze w Laskowej wykonano ostatni już etap – rozpoczętych w 2003 r. – prac konserwatorskich polichromii stropu i fryzu podstropowego w pomieszczeniu dawnej kaplicy. Dekoracja malarska pochodzi z końca XVII w., jest jednym z nielicznych zachowanych przykładów pierwotnego wystroju świeckiej, wiejskiej rezydencji. W zakresie zadania konserwacji technicznej i estetycznej dekoracji fryzu podstropowego (na ścianie południowej i zachodniej): oczyszczenie powierzchni malowideł, utrwalenie, uzupełnienie ubytków, scalenie kolorystyczne profili i stiuków.

Kwota dotacji z budżetu WM: 37 000 zł, całkowity koszt zadania: 39 500 zł.

LIPNICA WIELKA

W murowanym z kamienia, gotyckim kościele pw. Nawiedzenia NMP w Lipnicy Wielkiej prowadzono II etap prac konserwatorskich – konserwacji estetycznej – polichromii na sklepieniu prezbiterium na powierzchni 55 m². Wykonana w technice wapiennej cenna dekoracja malarska, datowana na połowę XVII w., odkryta została pod malowidłem z końca XVIII w. Konserwację techniczną, finansowaną także z budżetu Województwa, wykonano w 2009 r.

Kwoty dotacji z budżetu WM: 2009 r. – 50 000 zł, 2010 r. – 40 000 zł, całkowity koszt zadania: 110 000 zł.

ŁAPCZYCA

W cennej, wczesnogotyckiej świątyni pw. Narodzenia NMP w Łapczycy – ufundowanej w 1340 r. przez Kazimierza Wielkiego, położonej przy historycznym szlaku królewskim *Via Regia Antiqua* – trwały prace budowlane związane z kolejnym etapem remontu zabytkowej budowli. Dotacja z budżetu Województwa umożliwiła przeprowadzenie remontu elewacji prezbiterium wykonanej z kamiennych ciosów (pow. 141 m²) oraz wieży schodowej (pow. 31 m²).

Kwota dotacji z budżetu WM: 100 000 zł,
całkowity koszt zadania: 113 338,80 zł.

ŁOSIE

W 2010 r. rozpoczęto I etap prac renowacyjnych barokowo-klasycystycznego ikonostasu z przełomu XVIII/XIX w., lokowanego w drewnianej cerkwi pw. Narodzenia NMP, wzniesionej w typie budownictwa zachodniołemkowskiego w 1810 r. Podjęte prace konserwatorskie – ikony *Matki Bożej* z rządu Narniestnego, skrzydeł wrót carskich i lewej połowy struktury i obramień rządu Narniestnego – ujawniły istnienie pierwotnej, prawdopodobnie XVII-wiecznej, cennej warstwy malarskiej na ikonach Narniestnych i zmieniły datowanie ikonostasu złożonego z elementów pochodzących z różnych dzieł, także starszych od samej jego struktury.

Kwota dotacji z budżetu WM: 30 000 zł,
całkowity koszt zadania: 35 500 zł.

ŁUKOWICA

W drewnianej, sięgającej pocz. XVI w. i rozbudowanej na przełomie XVII i XVIII w. świątyni pw. św. Andrzeja Apostoła w kolejnym etapie prac odświeżano spod wtórnych przemaalowań figuralno-ornamentalnej polichromii z 1878 r. odkrytą w 2009 r., pierwotną ceną dekorację malarską, datowaną na XVII w. (fragmenty z XVI w.). W zakresie prac: konserwacja techniczna i estetyczna stropu prezbiterium oraz odświeżenie i konserwacja techniczna części ścian i stropu nawy.

Kwota dotacji z budżetu WM: 80 000 zł, całkowity koszt zadania: 114 284,80 zł.

MACIEJOWA

W drewnianym kościele pw. NMP Wniebowziętej, dawnej cerkwi wzniesionej w 1830 r., prowadzono prace konserwatorskie (w pełnym zakresie) elementów ikonostasu wykonanego w tradycji barokowej na przełomie XIX i XX w. przez Feliksa Bogdańskiego – ikony *Chrystus Nauczający* wraz z obramowaniem i ornamentyką, obramowania wrót diakoniskich z ornamentyką oraz trzech kolumn flankujących przedstawienia.

Kwota dotacji z budżetu WM: 20 000 zł, całkowity koszt zadania: 23 291 zł.

MUSZYNA

Na terenie ruin zamku z końca XIV w., wzniesionego z fundacji biskupów krakowskich z kamienia rzeźnego na zaprawie wapiennej, przeprowadzono kolejny, czwarty etap prac i badań archeologicznych. W zakresie czynności: wytyczenie wykopów, pomiary niwelacyjne, analizy próbek, metrykowanie i inwentaryzacja materiału, wykonanie dokumentacji opisowej, fotograficznej i rysunków. Pozyskano bogaty zbiór artefaktów, m.in. fragmenty ceramicznych kafli, ozdoby i wyroby z brązu (kłodkę i strzemię), monety.

Kwota dotacji z budżetu WM: 19 874,26 zł, całkowity koszt zadania: 77 392 zł.

NOWICA

W drewnianej cerkwi pw. św. Paraskewy, świątyni wzniesionej w I poł. XIX w., rozpoczęto konserwację – starszego niż bryła – zabytkowego wyposażenia wnętrza XVIII-wiecznego ikonostasu. W I etapie wykonano konserwację techniczną i estetyczną 4 ikon rzędu Proroków wraz z obramieniami snycerskimi i ikony *Chrystus Ukrzyżowany*.

Kwota dotacji z budżetu WM: 19 000 zł, całkowity koszt zadania: 23 000 zł.

PAŁECZNICA

W murowanej świątyni pw. św. Jakuba Starszego Apostoła, wzniesionej w XIV w., w końcu XVII w. przebudowanej, w I poł. XIX w. powiększonej, zakończono kolejny etap – trwającego od 2008 r. – remontu dachu. W zakresie prac: konserwacja więźby z częściową wymianą drewna, impregnacja drewnianej konstrukcji, pokrycie blachą miedzianą części południowej (pow. 280 m²).

Kwota dotacji z budżetu WM: 100 000 zł, całkowity koszt zadania: 143 388 zł.

PRZYDONICA

W ramach programu ratowania XVI-wiecznego, drewnianego kościoła pw. Matki Bożej Różańcowej i św. Jana Kantego prowadzono I etap remontu świątyni obejmujący: pełną konserwację bryły architektonicznej z wymianą poszycia gontowego – na połaciach dachu wraz z zakrytą, kruchtą i wieżyczką na sygnaturkę – i odeskowania ścian oraz zabezpieczenie osypującej się polichromii stropu w prezbiterium, impregnację strukturalną desek stropowych i przeprowadzenie konserwacji technicznej malowideł.

Kwota dotacji z budżetu WM: 50 000 zł, wsparcie z MKiDN: 250 000 zł, całkowity koszt zadania: 321 382,72 zł.

PRZYSŁUP

W dawnej drewnianej cerkwi pw. św. Michała Archanioła, wzniesionej jak chce tradycja w 1638 r., w rzeczywistości prawdopodobnie później – w 1736 r., prowadzono kolejny etap prac konserwatorskich XIX-wiecznego ikonostasu: 13 ikon rzędu Świętego wraz z obramieniami snycerskimi oraz struktury i snycerki w obrębie rzędu. W trakcie prac usunięto wtórne warstwy technologiczne, wzmocniono strukturę drewna oraz dokonano koniecznych uzupełnień ubytków drewna oraz polichromii.

Kwota dotacji z budżetu WM: 30 000 zł,
całkowity koszt zadania: 37 500 zł.

RYGLICE

W murowanym kościele pw. św. Katarzyny, zbudowanym w latach 1924–1940 według projektu F. Mączyńskiego, prowadzono konserwację kolejnego elementu zabytkowego wyposażenia pochodzącego ze starej drewnianej świątyni przeniesionej w 1947 r. do Kowalowej. Wykonano pełny zakres czynności konserwatorskich przy kamiennej chrzcielnicy z 1554 r. i drewnianej nakrywie. Po ściągnięciu wtórnych przelaminowań olejnych obiekt odzyskał pierwotny wygląd – naturalną kolorystykę delikatnie polichromowanego piaskowca.

Kwota dotacji z budżetu WM: 25 000 zł,
całkowity koszt zadania: 29 910 zł.

RYTRO

Na terenie ruin zamku, warowni górskiej wzmiankowanej w źródłach już w XIII w., rozbudowanej w XIV, XVI i XVII w., w kolejnym etapie prowadzono prace archeologiczne i konserwatorskie. Wykonano: eksplorację metodyczną wykopów, zebranie, zabezpieczenie, metrykowanie i zinventaryzowanie znalezisk – ruchomego materiału archeologicznego, sporządzenie pełnej dokumentacji opisowej, fotograficznej i rysunków oraz konserwację fragmentów muru obwodowego.

Kwota dotacji z budżetu WM: 20 000 zł,
całkowity koszt zadania: 50 000 zł.

SIEPRAW

W murowanym, tzw. starym kościele pw. św. Michała Archanioła, świątyni wzniesionej w latach 1620–1642, po pożarze w 1968 r. odbudowanej w latach 1998–2001, przeprowadzono remont pokrycia dachu kruchty i zakrystii – wymieniono wtórne pokrycie z blachy na gont, wykonano nowe obróbki blacharskie i orynnowanie, ocieplono także stropy i wykonano ich izolacje.

Kwota dotacji z budżetu WM: 60 000 zł,
całkowity koszt zadania: 98 013,22 zł.

ŚWIDNIK

Drewniany dwór w Świdniku od lat kilku lat, dzięki troskliwej opiece nowych właścicieli i pomocy finansowej Województwa, przechodzi kolejne etapy remontu. W 2010 r. w tym zabytkowym obiekcie zbudowanym w 1752 r., stanowiącym typowy przykład budownictwa dworskiego, wykonano: docieplenie ścian, nałożenie wypraw szlachetnych gładzonych i kamiennej okładziny cokołu, malowanie tynków.

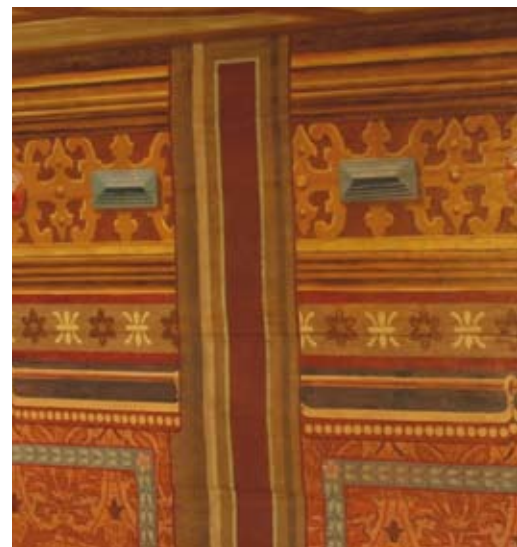
Kwota dotacji z budżetu WM: 65 000 zł,
całkowity koszt zadania: 109 154,83 zł.

TABASZOWA

W drewnianym kościele pw. św. Mikołaja prowadzono kolejny etap prac konserwatorskich XVIII-wiecznych nawarstwień malarskich i figuralno-ornamentalnej polichromii autorstwa A. Gucawy. Wykonano pełną konserwację malowanej – w formie stylizowanej plecionki, liści akantu i ornamentu okuciowego – dekoracji w drugim, zachodnim przęśle nawy (pow. 68 m²). Z uwagi na przeprowadzoną translokację świątyni z Tęgoborza do Tabaszowej w II poł. XX w. – konieczność złożenia i ponownego postawienia budowli – w najgorszym stanie zachowania były dekoracje na łączeniach desek. W wielu miejscach konieczne było uzupełnianie ubytków.

Kwota dotacji z budżetu WM: 60 000 zł,
całkowity koszt zadania: 85 800 zł

TUCHÓW

W barokowej bazylice pw. Nawiedzenia NMP i św. Stanisława BM, sanktuarium maryjnym przechowującym otoczony czcią obraz Matki Bożej Tuchowskiej z I poł. XVI w., lokowanym na terenie wzgórza klasztorne Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela, przeprowadzono kolejny etap kompleksowych prac remontowych zabudowań klasztornych, rozpoczętych w 2009 r. Dzięki dotacji z budżetu Województwa wykonano naprawę tynków elewacji o powierzchni 1 203 m². Z środków własnych zgromadzenia wymalowano elewacje, wymieniono obróbki blacharskie, parapety, rynny i rury spustowe.

Kwoty dotacji z budżetu WM: 2009 r. – 260 000 zł, 2010 r. – 50 000 zł, całkowity koszt zadania: 725 087,56 zł.

UŚCIE GORLICKIE

W drewnianej cerkwi pw. św. Paraskewy, świątyni wzniesionej w 1786 r. w typie zachodniołemkowskim, prowadzono kolejny etap prac konserwacji technicznej i estetycznej barokowego (z II poł. XVIII w.) ikonostasu – ikon rzędu Namiestnych wraz z obramowaniami i ornamentyką: *Chrystus Nauczający* i patronki parafii *Św. Paraskewy*. Z dzieł usunięto przemalowania, wykonano impregnację strukturalną, uzupełniono zaprawy, scalono całość kolorystycznie, dokonano renowacji złocień i srebrzeń.

Kwota dotacji z budżetu WM: 30 000 zł, całkowity koszt zadania: 32 400 zł.

WIERCHOMLA

Parafia pw. św. Michała Archanioła wykonała konserwację kamiennej kapliczki przydrożnej, zwieńczonej krzyżem, dekorowanej płaskorzeźbionymi figurami Matki Bożej i świętych, lokowanej na tzw. Popówce – w miejscu, gdzie stał ikonostas pierwszej w Wierchomli, nieistniejącej już cerkwi. W zakresie prac była pełna konserwacja zabytkowego obiektu i metalowego ogrodzenia.

Kwota dotacji z budżetu WM: 10 000 zł,
całkowity koszt zadania: 10 510 zł.

ZABNO

W murowanym kościele pw. Ducha Świętego, świątyni wzniesionej w latach 1663–1685 z fundacji R.K. Makowieckiego w stylu barokowym, rozbudowanej w stylu neobarokowym, wykonano II etap pełnej konserwacji zabytkowego wyposażenia: portali – wejściowego z tablicą erekcyjną i herbem szlacheckim Pomian, i wewnętrznego z rzeźbą Matki Bożej oraz dwóch epitafiów dziecięcych.

Kwota dotacji z budżetu WM: 20 000 zł,
całkowity koszt zadania: 43 370,29 zł.

Anna Forczek

KOŚCIÓŁ W ŁUKOWICY – HISTORIA PRAWDZIWA

Kiedy w 2008 roku w Łukowicy rozpoczynały się prace konserwatorskie przy wystroju dziś pomocniczego, ale jeszcze 15 lat temu parafialnego, drewnianego kościoła pw. św. Andrzeja Apostoła, nic nie zapowiadało spektakularnych odkryć ani szczególnie emocjonujących zmian w wyglądzie świątyni, do którego raczej skromnego wnętrza wszyscy od lat przywykli. Daremnie szukać Łukowicy w literaturze traktującej o malarskich wystrojach drewnianych kościołów, a większość pozycji na temat małopolskiej architektury drewnianej opisuje tamtejszą świątynię jako zbudowaną na miejscu wcześniejszej stosunkowo późno, bo na przełomie XVII i XVIII stulecia, polichromowaną dopiero pod koniec XIX wieku¹. Ba, do niedawna kościoła w Łukowicy nie wymieniano nawet na Szlaku Architektury Drewnianej, a nieliczne wzmianki w przewodnikach jako najcenniejszy element jego wyposażenia wskazywały dawno już zaginioną, drewnianą rzeźbę – XIV-wieczną *Matkę Boską z Dzieciątkiem*, która na początku XX stulecia została zastąpiona gipsową figurą. Cenny oryginał dostał się najpierw do zbiorów Feliksa Jasieńskiego, a potem do Muzeum Narodowego w Krakowie, skąd w czasie wojny został zrabowany przez Niemców².

Od lat 70. ubiegłego wieku, kiedy to miało miejsce ostatnie malowanie wnętrza kościoła, prawdopodobnie w dużej mierze powielające dekorację XIX-wieczną, ściany pokrywała mocno już zabrudzona, łuszcząca się, żółtawa monochromia, w dolnych partiach przechodząca w brązową, olejną lamperię. Na tym tle w prezbiterium wyodrębniły się tylko zakomponowane na zasadzie wydzielonych bordiurami obrazów wizerunki czterech Ewangelistów, a w nawie wielobarwna scena Bożego Narodzenia i nietypowy, czarny rysunek z przedstawieniem Chrystusa Dobrego Pasterza. Ludowego charakteru całości dopełniały dwie sceny figuralne na pozornych sklepieniach, przytłoczone dominującą surowymi kolorami, a zwłaszcza intensywną ultramaryną, dekoracją kasetonową. Jedyną zagadkową informację na temat pierwotnego wystroju malarskiego świątyni stanowiła krótka, odrębna notatka dr Han-

ny Pieńkowskiej na sporządzonym w 1956 roku dokumencie *Uznania za zabytek*, gdzie pod wykazem ruchomości dopisano: „fragm. malowidła ściennego z XVII/XVIII w. na płd. ścianie prezbiterium”. W ostatnich latach nikt jednak wspomnianego malowidła nie widział.

Kierując się chęcią baczniejszego rozpoznania struktury najstarszych części: prezbiterium i nawy kościoła, jeszcze przed rozpoczęciem w nich właściwych prac konserwatorskich, odnawianie łukowickiej świątyni rozpoczęto od ołtarza oraz dekoracji malarskiej wnętrza stosunkowo najmłodszej i najmniej reprezentacyjnej części, bo dobudowanej od północnej strony prezbiterium, w miejscu dawnej, murywanej zakrystii, XIX-wiecznej kaplicy bocznej. W ciągu kilku miesięcy pseudomłodopolska, namalowana zapewne w I ćwierci XX wieku, olejna ornamentalna polichromia ścian i stropu odzyskała dawny kolor i blask, a jesienią z pracowni konserwatorskiej powróciło odrestaurowane, późnobarokowe retabulum – jak wykazały przeprowadzone prace najprawdopodobniej złożone na potrzeby nowo dobudowanej kaplicy ze zróżnicowanych czasowo i stylistycznie elementów różnych ołtarzy w 1884 r. przez Ignacego Lorka, o czym świadczy napis wyryty na niewidocznej dotąd części nastawy. Ważnym odkryciem było również stwierdzenie pod wierzchnią dekoracją ścian kaplicy dwóch spodnich, wcześniejszych warstw malarskich, z różnych względów uwidocznionych obecnie wyłącznie w postaci odkrywek-świadków.

Jak można było jednak przypuszczać, najcenniejsze skarby kościoła w Łukowicy znajdowały się w prezbiterium i nawie. Najpierw, ku ogromnemu zaskoczeniu i jeszcze większej radości konserwatorów, pod nowożytnym obrazem w ołtarzu głównym, wysoko za wieńczącą nastawę głorią, odnalazł się dawno już w parafii zapomniany, piękny, tablicowy, XVI-wieczny obraz z przedstawieniem *Rodziny Marii*. Jeszcze większa niespodzianka wiąże się jednak z zasadniczą dość weryfikacją lakonicznej notatki o fragmentach starych malowideł schowanych za oparciem dużego fotela. Otóż dwie trudne do zidentyfikowania głowy okazały się być obmalowane grubą warstwą, jak wykazały późniejsze badania, czterech kolejnych dekoracji ściennych. Niewielkie, zarówno samoistne, jak i poczynione przy użyciu skalpela odkrywki w ich sąsiedztwie, a później na pozostałych ścianach świątyni, pozwalały przypuszczać, że niezamalowana w tym jednym miejscu barokowa dekoracja w mniejszym lub większym stopniu zachowana jest w całym wnętrzu.

¹ Por. *Katalog zabytków sztuki w Polsce* pod red. J. Szablowskiego, 1953, s. 192 lub R. Brykowski, M. Kordecki, *Drewniane kościoły w Małopolsce Południowej*, 1984, s. 80-81.

² W 1895 r. widział ją jeszcze w Łukowicy Stanisław Tomkiewicz, por. Stanisława Tomkiewicza *inventarz zabytków powiatu limanowskiego*, pod red. P. i T. Łopatkiewiczów, 2008, s. 65 i 211 (il. 56) oraz M. Kordecki, *O kilku zaginionych i utraconych rzeźbach gotyckich. Uwagi na tle dziejów sztuki średniowiecznej na Podkarpaciu*, „Currenda” 1989, nr 4-6, s. 6, 9.

Kolejny sezon prac konserwatorskich w Łukowicy rozpoczął się zatem od mozolnego, ale jakże ekscytującego odświeżania kolejnych metrów oryginalnej, pierwotnej polichromii: wielopostaciowej sceny *Bożego Narodzenia* na północnej ścianie prezbiterium i przeciwległego, monumentalnego *Pokłonu Trzech Króli*. W trójbocznej apsydzie ukazała się podtrzymywana przez cztery anioły, bogata, złocisto-czerwona kotara, a na stropie prezbiterium – rozgwieżdżone niebo. Dekoracja, mimo że zachowana do dzisiaj tylko częściowo, malowana była swobodnie, impastowo, na cienkiej warstwie kredowej zaprawy, stanowiącej jednocześnie szarawe tło kompozycji. Wraz z niezwykłym bogactwem detalu, takiego jak zindywidualizowane postaci pastuszków przy żłóbku, niezwykła panorama miasta w jego tle czy wielbłądy w pochodzie ukazanych w gronostajach królów, świadczy to o wysokiej klasie artystycznej malarstwa³. Rozpoczęte w ubiegłym roku prace w nawie, jak wiadomo mniej reprezentacyjnej części kościoła, pozwalają sądzić, że odświeżanie tam sceny wpisane będą w mniejsze pola, tworzące tym samym tradycyjną kratownicę. Wiele wskazuje, że będzie to typowy dla XVII stulecia w tym rejonie Małopolski cykl przedstawień Chrystusowych.

Wyłaniający się spod przemalowań prawdziwy obraz łukowickiej świątyni potwierdza zatem postawioną już kilka lat temu tezę, a tak na-

prawdę zagubioną informację, że kościół pod koniec XVII wieku został wyłącznie przebudowany i – jak wiadomo od niedawna – polichromowany, a w 1720 roku ponownie poświęcony⁴. Choć trudno jednoznacznie stwierdzić, czy w tym czasie nie doznał już kolejnej zmiany wystroju. Natomiast pierwsza konsekracja świątyni – bazy szeroko zakrojonej, barokowej modernizacji – miała miejsce dokładnie w połowie XVI wieku, czego pamiątką są zachowane do naszych czasów sporych rozmiarów zacheuski (lub ich fragmenty), w które figuralna polichromia ścian jest jak gdyby później wmalowana. Potwierdzeniem tych późnogotyckich podwalin obecnego kościoła są z całą pewnością dwa dębowe, ostrołukowe portale wraz z ufundowanymi na przełomie XVI i XVII wieku okuciami – przed usunięciem grubej warstwy przemalowań praktycznie niewidoczne. Pierwszy znajduje się tradycyjnie pośrodku południowej ściany nawy, w wejściu do bocznej kruchty – babińca. Drugi natomiast, obecnie w południowej ścianie prezbiterium, musiał tam zostać przeniesiony albo ze strony przeciwległej, albo z zachodniej ściany kościoła, gdzie przed przedłużeniem nawy stanowił zapewne wejście główne.

³ Por. J. Buźniak, *Drewniany kościół pw. św. Andrzeja Apostoła w Łukowicy*, praca magisterska pod kierunkiem ks. dra W. Szczepaka w Instytucie Teologicznym w Tarnowie agregowanym do Wydziału Teologicznego PAT w Krakowie, Tarnów 1996, maszynopis w archiwum Parafii w Łukowicy, s. 35, 51, 75 i inne, J. Czaja, *Drewniany skarb Łukowicy*, „Almanach Ziemi Limanowskiej”, 2001-2002, nr 7, s. 7-8 i A. Pietrzak, *Dzieje Parafii Łukowica do 1786 roku*, „Almanach Ziemi Limanowskiej”, 2004, nr 16, s. 8, ale też: *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, pod red. F. Sulimierskiego, B. Chlebowskiego i W. Walewskiego, 1884, t. V, s. 812.

³ S. Szymański, *Wystroje malarskie kościołów drewnianych*, 1970, s. 51.

Tego rodzaju wątpliwości jest jeszcze wiele, a ich weryfikacja nastąpi w toku dalszych, miejmy nadzieję kompleksowych badań i prac. Bo oprócz konserwacji polichromii i wyposażenia, rzetelnej kwerendy archiwalnej i opracowania z zakresu historii sztuki niemal konieczny wydaje się dziś także remont niegdyś krytej gontem i otoczonej sobotami elewacji, podczas którego możliwe byłoby przeprowadzenie szczegółowych badań architektonicznych. A biorąc pod uwagę ludzkie zęby odnalezione w szczelinach belek ścian, które to zjawisko znane jest również z kilku innych drewnianych kościołów regionu, czeka nas jeszcze wiele niespodzianek⁵.

Podsumowując, „nie wszystko złoto, co się świeci”, można powiedzieć... Ciekawe, jak na to wszystko zareagowałby Michał Sędziwój, a właściwie Sędzimir – urodzony w Łukowicy alchemik, wstawiony legendarną przemianą metalu w złoto. Wszak to jego rodzina już od XV wieku widniała wśród kolatorów kościoła i zapewne tu przyszły uczyony i lekarz w 1566 roku przyjął chrzest.

Gabriela Stawowiak, Magdalena Stawowiak

MALOWIDŁO CHRYSTUS W TŁOCZNI MISTYCZNEJ W NAWIE KOŚCIOŁA PW. ŚW. MICHAŁA ARCHANIOŁA W BINAROWEJ

Manierystyczna dekoracja malarska kościoła pw. św. Michała Archanioła w Binarowej szczerze wypełniająca wszystkie ściany i parapet chóru muzycznego nadaje wnętrzu, wraz z późnogotycką patronową dekoracją stropów, wyjątkowy charakter. Malowidła ścienne nawy intrygują niełatwą do odczytania w czasach współczesnych alegoryczno-religijną tematyką, stanowiącą swoistą lekcję o dobrym życiu chrześcijańskim, dokonywanych wyborach, śmierci i Sądzie Ostatecznym. Skomplikowany program ikonograficzny dekoracji malarskiej, jego źródła i pierwotne wzory graficzne budzą nieodmiennie zainteresowanie badaczy⁶.

Od roku 2008 malowidła w nawie poddawane są pracom konserwatorskim, dotowanym z budżetu Województwa Małopolskiego. W roku 2010 przeprowadzono konserwację przedstawienia *Chrystus w tloczni mistycznej* znajdującego się w górnych partiach ściany wschodniej nawy, po prawej stronie łuku tęczy. W wyniku prac konserwatorskich scena

została uczytelniona. Uzupełniono ubytki warstwy malarskiej oraz zrekonstruowano brakujące fragmenty tekstów opisujących scenę, opierając się na ustalonym w czasie prac konserwatorskich, nieznanym dotychczasowym badaczom pierwowzorze graficznym.

Scena *Chrystus w tloczni mistycznej* wyobraża Chrystusa opasanego krótkim perizonium, stojącego w prostopadłościenną kadzi z szeroko rozłożonymi rękami. Plecy Zbawiciela przygniata krzyż dociskany przez sрубę prasy. Głowę otacza ciemnozielona korona cierniowa. Z ran w dłoniach, stopach i boku wypływają obfite strugi krwi, spływając do kadzi. Na elementach konstrukcyjnych tloczni zapisano teksty odwołujące się do wersetów z Księgi Izajasza, zapowiadających mękę i ofiarę Chrystusa, oraz Apokalipsy św. Jana⁷. Na kadzi widnieje tekst: MORBOS

⁵ Zob. też: J. Czaja, *Zęby w ścianie, czyli jak odkryć gotycki portal w barokowym kościele...*, „Almanach Ziemi Limanowskiej”, 2009, nr 38/39, s. 34-39.

⁶ B. Dunin-Fischinger, *Binarowa, pow. Gorlice. Polichromia kościoła parafialnego* (notatka dokumentacyjna), Kraków 1960 (maszynopis w archiwum dawnego PP PKZ w Krakowie); E. Karolini, *Polichromia kościoła w Binarowej*, Kraków 1970 (maszynopis pracy magisterskiej w Archiwum UJ); G. Kosiacka-Słot, *Dekoracja malarska kościoła parafialnego pw. św. Michała Archanioła w Binarowej*, Kraków 2007 (maszynopis pracy magisterskiej w Archiwum UJ).

⁷ Wszystkie tłumaczenia fragmentów Pisma Świętego na język polski za: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*, w przekładzie z języków oryginalnych opracował zespół biblistów polskich z inicjatywy Benedyktynów Tyńceńskich, wyd. 2 zmierzone, Poznań–Warszawa 1971.

NOSTROS AC DOLORES IPSE TULIT⁸, na pionowych elementach tłoczni po stronie prawej: IPSE OB PECCATA NOSTRA SCELERATIQUE VULNERATUS ATQUE CONTRITUS POENAS NOBIS SALUTARES DEDIT⁹, po lewej zaś: INDUTUS EST PALLIO TINCTO SANGUINE¹⁰ oraz LIBUIT IEHOVE AGRITUDINE EUM CONTUNDERE¹¹ na poziomej belce dociskającej krzyż Chrystusa. Ponadto zamieszczono jeszcze dwa napisy poza zasadniczym polem obrazowym: CONIECIT IN EUM DOMINUS INIQUITATES OMNIUM NOSTRUM¹² powyżej oraz CUR TUA RUBET VESTIS TUAQUE INDUMENTA SUNT SIMILIA EIUS QUI TORCULAR CALCAT¹³ poniżej wyobrażenia.

8 Lecz On się obarczył naszym cierpieniem, On dźwigał nasze bóleści, Iz 53,4.

9 Lecz On był przebity za nasze grzechy, zdruzgotany za nasze winy. Spadła Nani chłosta zbawienia dla nas, a w Jego ranach jest nasze zdrowie, Iz 53,5.

10 Odziany jest w szatę we krwi skapaną, Ap 19, 13.

11 Spodobało się Jahwe zmiażdżyć Go cierpieniem, Iz 53, 10a.

12 A Jahwe zwałił na niego winy nas wszystkich, Iz 53, 6.

13 Dlaczego knawa jest Twoja suknia i szaty Twe jak u tego, co wygniata winogrona w tłoczni, Iz 63,2.

Przedstawienie nawiązuje do tradycji ikonografii średniowiecznej¹⁴. Temat ten w realizacjach nowożytnych pojawiający się znacznie rzadziej, uzmysławia dogmat o Eucharystii¹⁵. Grafika antweperskiego miedziorytnika Karela von Mallery¹⁶, którą posłużył się twórca programu malowideł w Binarowej, odwzorowuje bez wątpienia kultową, późnogotycką płaskorzeźbę z Ediger, datowaną na rok ok. 1500¹⁷. Ujęcie tematu w płaskorzeźbie z Kreuzkapelle w Ediger jest odmienne od występujących w Polsce gotyckich przedstawień tłoczni mistycznych, zachowanych m.in. w Paczółtowicach, w klasztorze Franciszkanów w Krakowie, w Opatowie¹⁸. Malowidło z Binarowej jest dokładnym odwzorowaniem grafiki zarówno w zakresie układu kompozycyjnego, zastosowanych skrótów perspektywicznych, jak i wyobrażenia szczegółu. Pośrednio nawiązuje również do płaskorzeźby z Ediger.

W czasie historycznych prac badawczych przy malowidłach, prowadzonych przez autorki artykułu na potrzeby obecnie wykonywanej konserwacji dekoracji malarskiej w nawie świątyni, odszukano także pierwowzór graficzny dla sceny na ścianie południowej, sąsiadującej z przedstawieniem tłoczni mistycznej, zatytułowanej BIVIVM HOMINIS CHRISTIANI. Grafika ukazująca rozdroża życia ludzkiego, znajdująca się w Wallraf-Richartz-Museum w Köln (Inw. Nr 10980), wykonana została również przez Karela von Mallery. Malowidło z Binarowej jest lustrzanym odbiciem ryciny, także zatytułowanej BIVIVM HOMINIS CHRISTIANI. O tym, iż grafika ta stanowiła bezpośredni wzór, świadczą identyczne napisy, którymi opatrzone są postacie w obu przedstawieniach.

Ostatnie badania wskazują, że źródłem inspiracji dla autora kontrreformacyjnego programu ikonograficznego dekoracji malarskiej w nawie binarowskiego kościoła były niewątpliwie XVII-wieczne grafiki stworzone w środowisku antweperskich miedziorytników. W Antwerpii działał bowiem Karel von Mallery (1571–1635) związany z rodziną rytowników Galle i ich oficyną wydawniczą In de Witte Leile. Z Antwerpii pochodził czynny w Rzymie Hendrick van Schoel (zm. w roku 1622), twórca ośmiu miedziorytów stanowiących pierwowzory graficzne cyklu *Pater Noster* w Binarowej¹⁹.

14 Kosiacka-Słofi, op.cit., s. 81–82.

15 Ibidem, s. 50.

16 *Typus occasionis: in quo receptae commoda, neglectae vero incommoda, personato schemate proponuntur*, Antwerpia 1603.

17 R. Laszlo, *Das mystische Weinfass*, Marburg 1996, s. 181.

18 Kosiacka-Słofi, op.cit., s. 50.

19 Karolini, op.cit., s. 64.

Kościół pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Iwkowej z IV ćwierci XV wieku należy do grupy najstarszych, drewnianych świątyń zachowanych na terenie Małopolski²⁰. Dekorowany jest wewnątrz pięknymi malowidłami „...intus eleganter depicta”, jak zauważył w roku 1748 wizytator kościoła²¹. Datowane przez współczesnych badaczy na rok 1619²², figuralno-ornamentalne malowidła prezbiterium nigdy nie były przedmiotem szczegółowych dociekań historycznych czy działań konserwatorskich. Dopiero w latach 2008–2010 dzięki dotacjom z budżetu Województwa Małopolskiego wykonano pierwszą konserwację dekoracji malarskiej w górnych partiach ścian, a także na stropie, po przednim zdemontowaniu deskowania z wieku XX przesłaniającego gotyckie belki i częściowo zachowane deski z XVII-wiecznymi malowidłami. Dekoracja malarska prezbiterium przetrwała do czasów współczesnych bez żadnych przekształceń plastycznych. Jednak stan zachowania warstwy malarskiej był bardzo zróżnicowany. Występowały partie, w których świetnie przetrwały szczegóły rysunku i malarskiego modelunku, ale i fragmenty z mocno przetartą warstwą malarską oraz zachowujące jedynie jej negatywowy ślad. W czasie komisji konserwatorskich zdecydowano o uzupełnieniu oraz pełnej rekonstrukcji niezachowanych fragmentów kompozycji, opierając się na analogicznych elementach występujących w dobrze zachowanych partiach malowideł²³ oraz na analizach stylistyczno-porównawczych, ikonograficznych i wzorów graficznych²⁴. W wyniku prac konserwatorskich doprowadzono do ponownego czytelnego wytyczenia architektoniczno-ornamentalnych ram i szczegółów kompozycji, tworząc jednolity ideowo i artystycznie zespół malowideł o dobrym estetycznym odbiorze. Ustalono także właściwą datę ich powstania oraz fundatora²⁵.

20 R. Brykowski, *Drewniana architektura kościoła w Małopolsce XV wieku*, Ossolineum 1981, s. 71, 81, 220–221; M. Bajon-Romańska, *Jak budowano drewniane kościoły w średniowiecznej Małopolsce*, Wrocław 2008, s. 140–141.

21 *Acta visitationis decanatus Bopziczensis et Lipnicensis ex delegatione Cels. Pric. Andrea Stanislai Kostka Żołuski per M. Clementem Stanislaum Kostka Herka a. 1727 die 3.X. incepta et a 1748 die 22.III. expedita*, t. XXXIII, s. 256, Archiwum Kurii Metropolitarnej w Krakowie.

22 *Katalog zabytków sztuki w Polsce*, t. I: *Województwo krakowskie*, z. 3: *Powiat brzeski*, Kraków 1951, s. 8; T. Chrzczanowski, M. Kordecki, *Sztuka Ziemi Krakowskiej*, Kraków 1982, s. 284.; J. Piechota, *Dzieje Iwkowej 1325–1960*, Iwkowa 1995, s. 146.

23 Do uzupełnienia i rekonstrukcji na etapie odczytywania kompozycji stosowano odpowiednio barwną zaprawę, wykorzystując nawet śladowe pozostałości i zachowany negatyw nieistniejącej już warstwy malarskiej.

24 G. Stawowiak, *Malowidła ścienne w prezbiterium gotyckiego kościoła pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Iwkowej*, maszynopis pracy magisterskiej przygotowywanej w Instytucie Historii Sztuki UJ.

25 Ibidem.

Dekorację malarską wykonano w roku 1629, ufundował ją Jakub Dziektarski, który był tenentariuszem Iwkowej w latach 1628–1630²⁶. Jego herb Dryja umieszczony jest po stronie południowo-wschodniej prezbiterium. Malowidła o ograniczonej palecie barwnej, złożonej z bieli ołowiowej, ochry żółtej i czerwonej, zieleni miedziowej, umbry palonej oraz czerni roślinnej, wykonane zostały w technice tempery kazeinowej na wapiennym podkładzie. Dzielił ściany na dwie optycznie równe strefy. Górną, z dziesięcioma scenami Pasji ujętymi w porządkującą ściany, iluzjonistyczną architekturę, i dolną, z malowaną tkaniną o powtarzających się pasach pokrytych dużymi motywami owocu granatu i koron, na której widnieją prostokątne pola obrazowe z wyobrażeniami Apostołów, Chrystusa i Marii. Strefy rozdzielone są poziomym, szaro-czarno-żółtym ornamentalnym pasem ze stylizowanymi motywami roślinnymi i rautami stanowiącym podstawę dla górnej kondygnacji. Uczyelnioną po konserwacji architekturę górnego rzędu tworzą arkady o podporach w formie biało-szarych pilastrów wykreślonych czernią, ozdobionych czerwonymi i białymi płycinami z cienką wicią roślinną, zwieńczonych jońską głowicą. Pilastry ułożone zostały naprzemiennie dookoła prezbiterium w systemie po dwa czerwone i jeden biały. W ugrowych polach między łukami ozdobionymi zwijanymi rollwerkami umieszczony został motyw białego wazonu z szarymi liśćmi i różnymi kwiatami. Arkady wieńczy rozbudowane, szarobrazowe belkowanie z wyeksponowanym metopowo-tryglifowym fryzem. Metopy wypełniają stylizowane „blaszane” motywy roślinne naniesione na czerwone i białe tło. Układ metop nie pokrywa się z podziałami zasugerowanymi przez pilastry poniżej i tworzy niezależny, naprzemienny ciąg. Belkowanie od strony wschodniej, na trzech ścianach zamykających prezbiterium, wzbogacone zostało dodatkowymi wyobrażeniami. Na ścianie wschodniej namalowano glorię z emblematem IHS otoczoną wieńcem laurowym podtrzymywaną przez dwa symetrycznie rozmieszczone anioły. Na ścianie północno-wschodniej widnieje ujęty w szaro-biały kartusz herb Goździemba. W analogicznym kartuszu na ścianie południowo-wschodniej umieszczono herb Dryja. Iluzjonistyczna architektura ścian łączy się z układem gotyckich belek stropowych znajdujących się na osi pilastrów, a ich dekoracja z malowanym fryzem podstropowym. Prostokątny strop zamknięty trójbocznie od strony wschodniej podzielony jest sosrębem na dwie równe części, a czterema belkami poziomymi na osiem równych pól w kształcie leżących prostokątów. Belki stropowe o czerwono-

26 *Księga Sądowa wsi Iwkowa 1581–1809*, wyd. S. Plaza, Wrocław–Warszawa–Kraków 1969, s. 357, 338.

białych profilach pokryte są po bokach motywem białych, podmalowanych czarnym konturem, zawiniętych, rytmicznych fal na czerwonym tle. Białe sosręb dekorowany jest prostą podmalowaną czernią wicią nawiązującą do dekoracji pilastrów. Malowidła kwater wypełnia motyw ornamentu okuciwego w płycinie, występujący w dwóch wariantach kolorystycznych, na białym i czerwonym tle. W narożniki wkomponowano ulistnione gałązki z centralnym, różnym kwiatem.

Kompozycja wszystkich scen pasyjnych skupiona jest na postaci Chrystusa. Tło przedstawień stanowią sumarycznie ujęte wnętrza i pejzaż. Autor iwkowskich przedstawień wybiera z grafik, na których się wzoruje, najistotniejsze elementy kompozycji i interpretuje je zgodnie z własną inwencją twórczą. Eliminuje sztafaż i detal, wzmacnia siłę przekazu, powodując skupienie uwagi na dramacie Zbawiciela. Sceny figuralne malowane są bardzo swobodnie. Twarze postaci mocno zindywidualizowane, noszą cechy niemal portretowe, jak w przypadku wyobrażeń apostołów w dolnej strefie malowideł czy oprawców o sarmackich fryzurach w scenie Biczowania.

Malowidła iwkowskie wpisują się w średniowieczny zwyczaj wyobrażania cykli pasyjnych ujętych w kwatery, a kultywowany w epoce nowożytnej w oprawie wykorzystującej architektoniczne motywy i podziały²⁷. Z drugiej zaś strony ujawniają niespotykaną w takim stopniu w zachowanych przykładach XVII-wiecznego malarstwa ściennego na drewnie²⁸ konsekwentną i przemyślaną organizację całej przestrzeni prezbiterium tworzącą iluzję manierystycznej architektury wychodzącej poza ramy

dekoracyjnej oprawy. W podziały ściany wkomponowana zostaje tworząca dodatkową głębię architektura w tle wydarzeń Pasji, a także rzeczywiste otwory okienne o oprawie spójnej z całością kompozycji.

Marzanna Raińska DWÓR W ŚWIDNIKU

Świdnik wzmiankowany jest po raz pierwszy w 1326 roku jako wieś rycerska. Pod koniec XIV wieku należał do Leszka ze Świdnika i jego syna Andrzeja, a w II połowie XV wieku do Żegoty Gabońskiego herbu Janina. Kolejni właściciele to rodzina Rogowskich z Rogów herbu Nabram, z którą wiąże się ariański okres w historii miejscowości. W okresie reformacji wpływy ariańskie na tym terenie były bardzo silne. Kroniki podają nawet, że „cała okoliczna szlachta siedząca wzdłuż Dunajca, począwszy od Czorsztyna aż do Melsztyna, poprzez Limanową, Wiśnicz i Tarnów, aż po Sanok na wschodzie była zarażona ariańską nauką”. Obok Przyszowej i Łukowicy, gdzie działały drukarnie ariańskie wspierane przez tamtejsze szlacheckie rodziny Krzeszów i Wierzbietów, również Świdnik był prężnym ośrodkiem arianizmu, a w parku za kapliczką stał niegdyś – wybudowany w XVI wieku przez Marcina Rogowskiego – zbór, po którym nie zostało już niemal żadnego śladu. Pozostała tylko kaplica wzniesiona, jak głosi tradycja, na zbiorowym grobie pomordowanych arian.

Następnymi właścicielami byli Sędziemirowie z Łukowicy, pieczętujący się herbami Ossorya i Ostoja, a po nich w 1629 roku majątek przeszedł po kądzieli do rodziny Wielogłowskich herbu Starykor.

²⁷ G. Kosiacka-Stoń, *Dekoracja malarska kościoła parafialnego pw. św. Michała Archanioła w Binarowej*, Kraków 2007, s. 80.

²⁸ S. Szymański, *Wystrój malarskie kościołów drewnianych*, Warszawa 1970, s. 118–120 zauważa pojawienie się jednolitej myśli obejmującej całość dekoracji wnętrza w XVII-wiecznym malarstwie ściennym.

Właśnie z rodziną Wielogłowskich wiąże się budowę drewnianego dworu, który – w formie prawie niezmienionej – przetrwał do naszych czasów. Niektóre źródła jako fundatorów podają wprawdzie rodzinę Sędzimirów, ale o budowie dworu przez Wielogłowskich świadczyć może najwyraźniej jego podobieństwo do ich starszej nieco (XVII wiek) siedziby w podsądeckich Wielogłowach – oba dwory są dworami alkierzowymi, posiadają podobny układ wnętrza, taki sam sposób łączenia alkierzy z korpusem. Świdnicki dwór został wzniesiony w 1752 roku, co potwierdza zachowany do dziś na jednej z belek łąciński napis z datą budowy: BENEDIC DOMINE DOMUM ISTAM EXTRVITAM 1752 AD. DIEBUS 7 BRIS ET OMNIS HABITANTES IN EA. („Błogosław Panie domowi temu wzniesionemu 7 października 1752 roku pańskiego i wszystkim jego mieszkańcom”).

Świdnicki dwór zwrócony jest frontem do północy. Jest drewniany, o zrębowej konstrukcji pokrytych tynkiem ścian. Parterowy, z dwukolumnowym gankiem zwierzczonym trójkątnym naczółkiem (dodanym prawdopodobnie pod koniec XVIII lub na początku XIX wieku). Posiada dwutraktowy układ wnętrza, z sienią i salonem na osi. Dość prostą

bryłę budynku urozmaicają kwadratowe alkierze umieszczone na narożnikach budowli. Dwór prezentuje klasyczną, XVII-wieczną koncepcję założenia alkierzowego, jaka wykształciła się w budownictwie dworskim pod wpływem architektury włoskiej. Budynek zaczęły wówczas przekształcać się w wygodne siedziby mieszkalne, zatracając elementy obronne, często zachowując jednak ich relikty w postaci niewielkich baszt lub alkierzy. Koncepcję taką realizował niezachowany do dziś dwór w Bogoniowicach czy – całkowicie przekształcony późniejszymi przebudowaniami – w Gierałtowicach. W ciągu XVII wieku zrezygnowano też z układów głębokotraktowych na rzutach zbliżonych do kwadratu wybierając układ dwutraktowy, osiowy, zamykający się w wydłużonej prostokątnej bryle. Ukształtowany według tych zasad dwór na przestrzeni wieku przekształcił się w bardzo popularny na naszym terenie, skromny dworek klasycystyczny.

W 1791 roku Świdnik był własnością Jana i Barbary z Sędzimirów Wielogłowskich i stanowił część większego kompleksu dóbr z folwarkami w Młyńcyskach, Wolicy, Zagórowie, Jastrzębiej, w części Jadamwoli i Gosprzydowej. Po śmierci Jana Wielogłowskiego w 1821 roku dobra

zostały podzielone pomiędzy spadkobierców i ich właściciele zmieniali się wielokrotnie. W 1866 roku Franciszek Langchamps sprzedał Świdnik Wincentemu i Leokadii z Dunikowskich Gostkowskim, którym w latach 1870–1885 udało się ponownie scalić majątek.

W *Inwentarzu zabytków powiatu sądeckiego* Stanisława Tomkowicza znajduje się opis dworu w Świdniku sporządzony na podstawie relacji Tadeusza Stryjeńskiego z roku 1905: „Budynek drewniany, parterowy, niski, a rozległy. Składa się z korpusu głównego prostokątnego, nakrytego wysokim, stromym dachem siodłowym, po dwu końcach zwalmowanym i czterech po narożnikach jego pawilonów kwadratowych, nakrytych każdy dachem czterospadowym namiotowym. Ściany budynku są otynkowane, pokrycie dachów gontowe. Z frontu na środku przed wejściem mała wystawa z frontonikiem na 4 słupach. Tej charakterystycznej postaci zewnętrznej odpowiada wnętrze, którego szczegóły pochodzą również z początku XVIII wieku. Należą do nich drzwi dwuskrzydłowe starannej stolarskiej, a w części snycerskiej roboty, boazerie i obicia ścian. Supraporty malowane olejno na płótnie, a przedstawiające temperamenty i zawody ludzkie (melancholicus, prawnik z księgą corpus iuris itd.) na tle pejzażów, a wreszcie umeblowanie częściowo biedermajerowskie i sprzęty, jak np. marmurowe czy alabastrowe wazy, urny itp.”²⁹ Supraporty, o których wspomina Tomkowicz, z lat 70. XVIII wieku znajdują się obecnie w Muzeum Okręgowym w Nowym Sączu, zakupione w 1962 roku od ostatniej przedwojennej właścicielki majątku Marii Śmiałowskiej.

Jak w przypadku większości polskich siedzib ziemiańskich właścicielka została wysiedlona w 1946 roku i zamieszkała w Poznaniu. Majątek świdnicki uległ parcelacji, a dwór zaczął przechodzić w ręce różnych użytkowników. Był kolejno siedzibą władz gromadzkich, szkoły, ośrodka wypoczynkowego Akademii Medycznej w Krakowie, później podobnego ośrodka Mieleckiego Przedsiębiorstwa Budowlanego. W latach 1958–1959 został wyremontowany, ale wkrótce zaczął ponownie popadać w ruinę. Kolejny remont, który uchronił go od zagłady, przeprowadzono w latach 1978–1980. W 1991 roku dwór wraz z parkiem przejęła gmina Łukowica, wydzierżawiając go następnie prywatnym osobom. Nie będąc użytkowany, a zwłaszcza stale zamieszkały, szybko ponownie niszczał. Wreszcie przeszedł w ręce jednego z prawowitych spadkobierców i... został sprzedany. W 2002 roku na zakup dworu zdecydowali się Maria i Krzysztof Twardowscy z sąsiedniej wsi Owieczka.

Nowi właściciele zamieszkali na stałe w dworze, przywracając powoli dawny blask nie tylko historycznej siedzibie Wielogłowskich, ale także otaczającemu ją parkowi i znajdującej się w na jego terenie kapliczce, związanej w sposób szczególny z historią tego regionu. W ubiegłym roku właściciele dworu wykonali remont poddasza wraz z renowacją więzby dachowej i całkowitą wymianą pokrycia dachowego na gont.

Marzanna Raińska

DWÓR W LASKOWEJ

Położony na niewielkim wzgórzu XVII-wieczny dwór w Laskowej jest niewątpliwie perełką wśród polskich siedzib ziemiańskich. Wzniesiony na kamiennych fundamentach, drewniany, konstrukcji zrębowej, o tynkowanych na biało ścianach. W czasie swojej ponad czterystuletniej historii był kilkakrotnie przebudowywany, co jednak nie zmieniło jego zasadniczej bryły. Na kartach historii pojawiła się Laskowa w 1402 roku, kiedy to Piechna, córka Piotra, przekazała w dożywocie swemu mężowi Adamowi z Turu trzecią część swego dziedzictwa, między innymi w Laskowej, Młynnem i Łososinie. W roku 1420 Klemens z Kędzierzynki za sumę 30 grzywnien sprzedał połowę Laskowej rycerzowi Jakuszowi z Lasocic, który dał początek rodzinie Laskowskich. Ród ten gospodarował w Laskowej ponad 250 lat.

Inwentarz wsi dolnej Laskowej z 1687 roku opisuje dwór jako „ze wszystkim z iedney strony otyniony. Piekarnie dwie, stajnie, stodoły dwie, spichlerzów dwa, obora, browar, w którym kocioł dobry do piwa warzenia, y garnców dwa dobrych do palenia gorzałki z kadziami, y ze wszystkim naczyniem do browaru należącym [...] karczem dwie i piwowarów dwóch”³⁰.

W 1688 roku Anna i Katarzyna, dziedziczki Laskowej, sprzedały majątek biskupowi krakowskiemu Janowi Małachowskiemu. Wkrótce do Laskowej przybyli pierwsi misjonarze lazaryści sprowadzeni z Francji przez Marię Ludwikę, żonę Jana Kazimierza, zwani powszechnie „Francuzami”. Gospodarni zakonnicy utworzyli w majątku kilka folwarków, a dworek zamienili w mały klasztor, przekształcając m.in. dawny salon w kaplicę Najświętszej Marii Panny i ozdabiając ją zachowaną do dziś polichromią.

W rękach misjonarzy Laskowa pozostawała do czasu sekularyzacji dóbr zakonnych przez władze austriackie w 1781 roku. Administrujący majątkiem urząd cyrkularny w Bochni sprzedał ją w 1821 roku rodzinie

²⁹ Stanisława Tomkowicza *Inwentarz zabytków powiatu limanowskiego*. Z rękopisów Autora wydali i włączyli komentarzami opatrzyli Piotr i Tadeusz Łopatkiewiczowie, Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 2008.

³⁰ J. Wielek, *Z dziejów Laskowej*, [w:] „Almanach Ziemi Limanowskiej”, rok III, nr 8, 2002.

Skrzyńskich, którzy zamieszkiwali dwór prawdopodobnie do rabacji w 1846 roku. Kolejnymi właścicielami zostali Krzeszewscy, od których w 1877 roku majątek odkupiła rodzina Żochowskich. W 1924 roku Laskowa przeszła w ręce rodziny Michałowskich z Dąbia herbu Jasieńczyk. Konrad Żochowski zapisał ją bowiem Michałowskim pod warunkiem posiadania przez nich męskiego potomka. Gdy w 1924 roku urodził się Antoni Michałowski, syn Zygmunta i Marii z Neužilów, majątek w Laskowej stał się prawnie własnością rodziny. W 1945 roku Michałowscy podzielili los innych rodzin ziemiańskich – otrzymali nakaz opuszczenia powiatu limanowskiego. We dworze urządzono mieszkania, przez jakiś czas funkcjonowała tu świetlica, biblioteka. W latach 60. przeznaczono go na izbę regionalną, w związku z czym przeprowadzono częściowy remont. Od połowy lat 70. do 1981 roku działało tu schronisko młodzieżowe PTTK, potem przedszkole, urząd gminny, biblioteka i zarząd gminny ZMS... Przez kolejne lata dwór z trudem bronił się przed całkowitym zniszczeniem. Od 1986 roku stał pusty i groził zawaleniem. Pomimo że należy do najcenniejszych zabytków w kraju, nie cieszył się szczególnym zainteresowaniem. W 1991 roku przeszedł pod zarząd gminy Laskowa, od której dwa lata później udało się Antoniemu Michałowskiemu go odkupić. Po niemal pięćdziesięciu latach wraz z żoną Eugenią i synem Piotrem powrócili do Laskowej. Na uratowanie obiektu przeznaczili oszczędności całego życia i całą swoją energię. Udało się – skazany na zagładę dwór w Laskowej odzyskał duszę i ciepło...

Pamiętką po „Francuzach” jest przerobiona z dworskiego salonu kaplica, ozdobiona polichromowanym stropem. Strop podzielony został ramami na pola o różnym kształcie, wśród których wyróżnia się centralna kompozycja złożona z pięciu owali. W środkowym umieszczono wizerunek Chrystusa błogosławiącego, cztery skrajne wypełniały popiersia ewangelistów, z których do dzisiaj przetrwały tylko św. Mateusza i św. Łukasza. Portrety św. Jana i św. Marka – wymontowane w latach 70. „do konserwacji” – nie powróciły już na swoje miejsce. Pozostałe pola pokrywa barwna polichromia z główkami aniołów, motywami roślinnymi i geometrycznymi. Fryz podstropowy, odsłonięty w 1976 roku, wypełniają ptaki i liście akantu. Rolę kaplicy pełnił dworski salon do roku 1908, do wybudowania w Laskowej drewnianej kaplicy. Wówczas przeniesiono do niej XVIII-wieczny obraz Matki Bożej Niepokalanie Poczętej, który obecnie zdobi ołtarz kościoła parafialnego wzniesionego w latach 1928–1934 na gruntach ofiarowanych na ten cel przez ówczesnych właścicieli dworu – Zygmunta i Marię Michałowskich.

W 1933 roku Laskową odwiedził Bogdan Treter. W swych *Dziennikach* zanotował: „7 IX wyjechaliśmy do Laskowej; własność pp. Michałowskich, dwór z południową wystawą – dojściem od zachodu, krytym dachem gontowym, dzielonym uskokiem. Na dolnym zastrzale wycięta data 1677. Całe wiązanie wzmocnione belkami. W pokoju (saloniku) od północy i w sąsiednim, tworzących pierwotnie jedną dużą salkę, jest strop ozdobny, dzielony na trzy części, dwie boczne małe i środkową większą, wykonany malowidłem i częściowo nakładanym stiukiem i ramkami profilowanymi drewnianymi. W bocznych ośrodkiem kompozycji są dwa stykające się koła z ewangelistami – w środkowym postać Chrystusa potwornie, ordynarnie, całkowicie przemalowana. W części dekoracyjnej aniołki (główki), girlandy, kiście zieleni, owoców wstęg, malowane jak typowe tego rodzaju dekoracje z XVII w. we dworach – stiuki mają kształt powtarzającego się płaskiego motywu owoców z liśćmi. Ogólna harmonia stropu silna, dużo koloru brązowego, zielonego, niebieskiego, czerwonego. Strop ten wymaga konserwacji, gdyż stiuki

częściowo odpadają. Pokoje, od południa normalnych wymiarów, były pierwotnie mniejsze, o jednym oknie każdy, służyły za cele księżom, do których początkowo ten budynek należał. Cele miały wejście każda z sieni, biegnącej środkiem domu wzdłuż. Przed dworem dosyć dziko założony ogród, wiele starych drzew, dębów, lip – swobodnie w grupy rozmieszczanych; podobna swoboda w rozłożeniu kwiatowych grup. Przed wejściem do dworu lipa, na której wisi na ramie dzwonek, z dawnego klasztoru. Dla obowiązku notuję legendę, że w alei w ogrodzie ma co nocy spacerować 11 mnichów³¹.

³¹ B. Treter, *Dzienniki 1937–1944*, „Teki Krakowskie”, t. XI.

Polichromia stropu dworu w Laskowej jest jednym z nielicznych zachowanych przykładów tego typu dekoracji malarskiej. Prowadzone w kilku etapach prace konserwatorskie obejmujące oczyszczenie powierzchni malowideł, usunięcie przemalowań, uzupełnienie ubytków, częściową rekonstrukcję, scalenie kolorystyczne rozpoczęły się w 2003 roku. W 2010 roku, w ostatnim etapie prac zakończono konserwację tej cennej polichromii.

OPIEKA NAD ZABYTKOWYMI KAPLICZKAMI POŁOŻONYMI PRZY DROGACH WOJEWÓDZKICH

W 2010 r. na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego wykonano konserwacje 8 zabytkowych kamiennych kapliczek lokowanych w pasach przydrożnych dróg wojewódzkich w miejscowościach: Biskupice Radłowskie, Faliszewice, Moszczenica, Poręba Żegoty, Ropica Górna, Sieraków, Wierzbanowa, Wola Zabierzowska. Prace w całości finansowane były z budżetu Województwa Małopolskiego, ponieważ obiekty stanowią własność Województwa. Wartość prac wyniosła 124 692 zł. Wykonawców prac konserwatorskich wybrano w trybie przetargu nieograniczonego.

ROPICA GÓRNA

Kapliczka z rzeźbą Matki Bożej z Dzieciątkiem z przełomu XIX/XX w. lokowana w miejscowości Ropica Górna, powiat gorlicki, w pasie przydrożnym drogi wojewódzkiej nr 977. Całkowity koszt zadania: 17 000 zł.

SIERAKÓW

Kapliczka zwieńczona krzyżem z rzeźbą Chrystusa Ukrzyżowanego z 1882 r. lokowana w miejscowości Sieraków, powiat myślenicki, w pasie przydrożnym drogi wojewódzkiej nr 964. Całkowity koszt zadania: 8 578 zł.

WIERZBANOWA

Kapliczka z rzeźbą św. Jana Nepomucena z 1847 r. lokowana w miejscowości Wierzbanowa, powiat myślenicki, w pasie przydrożnym drogi wojewódzkiej nr 964. Całkowity koszt zadania: 11 114 zł.

FALISZEWICE

Kapliczka z rzeźbą Matki Bożej Różańcowej z Dzieciątkiem z 1872 r. lokowana w miejscowości Faliszewice, powiat tarnowski, w pasie przydrożnym drogi wojewódzkiej nr 980. Całkowity koszt zadania: 23 000 zł.

KONKURS „KAPLICZKA”

Sejmik Województwa Małopolskiego uchwałą Nr XLV/722/10 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 31 maja 2010 r. podjął decyzję w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla jednostek samorządu terytorialnego podejmujących prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkowych kapliczkach w ramach konkursu pod nazwą „Kapliczka”. Beneficjentami konkursu były małopolskie gminy i powiat, które zdecydowały się na podjęcie działań ochrony lokalnego dziedzictwa kulturowego – zabytkowych kapliczek, obiektów kultu religijnego małej architektury, które nie musiały być uwzględnione w wojewódzkim rejestrze zabytków. Z budżetu Województwa wydatkowano na ten cel 200 000 zł, wsparto realizację 29 zadań konserwatorskich.

Wykaz podmiotów, którym udzielono dotacji celowych z budżetu Województwa Małopolskiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkowych kapliczkach w ramach konkursu „Kapliczka” w 2010 r.

Lp.	ZADANIE	OFERENT	DOTACJA w zł
1	Renowacja kapliczki Matki Bożej Gidelskiej w Kwaczale	Gmina Alwernia	8 000
2	Remont kapliczki św. Wawrzyńca w Bobowej	Gmina Bobowa	4 000

3	Remont kapliczki domkowej wraz z zagospodarowaniem przyległego do niej terenu położonego przy ul. Olkuskiej w Bukownie	Gmina Bukowno	8 000
4	Konserwacja i restauracja kapliczki pod wezwaniem Matki Bożej Królowej Korony Polskiej ufundowanej w 500-lecie bitwy pod Grunwaldem, zlokalizowanej w Czarnym Dunajcu	Gmina Czarny Dunajec	8 000
5	Kompleksowa renowacja kapliczki w Porąbce, osiedle Miechówki	Gmina Dobra	9 000
6	Uporządkowanie i zabezpieczenie neogotyckiego krzyża w Krzeszowicach	Gmina Krzeszowice	8 000
7	Odnowienie i konserwacja kapliczki przydrożnej w Starej Wsi (os. Gaik)	Gmina Limanowa	8 000
8	Wykonanie prac restauratorskich i robót budowlanych służących odnowieniu kapliczki słupowej na Roli Wilczakowej w Tenczynie	Gmina Lubień	5 000
9	Renowacja kapliczki położonej w Grabiach	Gmina Łapanów	8 000
10	Remont kapliczki św. Tekli w Kiczni	Gmina Łącko	8 000
11	Remont zabytkowej kapliczki pw. św. Floriana w Muszynie	Gmina Muszyna	8 000
12	Remont zabytkowej kapliczki z 1819 r. w Niepołomicach	Gmina Niepołomice	6 000
13	Konserwacja i restauracja kapliczki kubaturowej pw. Wniebowzięcia NMP (pochodzącej z IV ćw. XIX w. wraz z XVIII-wiecznym wyposażeniem) zlokalizowanej w Szlembarku oraz zabezpieczenie jej przed zawilgoceniem i dalszym pękaniem pod wpływem napierającej ziemi i rosnącego drzewa	Gmina Nowy Targ	8 000
14	Prace restauratorskie, konserwatorskie oraz roboty budowlane przy kapliczce Najświętszej Maryi z Dzieciątkiem w Królówce	Gmina Nowy Wiśnicz	6 000
15	Remont kapliczki św. Sebastiana w Podegrodziu	Gmina Podegrodzie	7 000
16	Renowacja kapliczki figuralnej Świętego Włodzimierza w Klimkówce	Gmina Ropa	7 000
17	Prace konserwatorskie przy przydrożnej kapliczce św. Jana Chrzyciela w Ryglicach wraz z zagospodarowaniem terenu	Gmina Ryglice	7 000
18	Prace renowacyjne kapliczki przydrożnej w Krzeczowie – etap II	Gmina Rzezawa	5 000
19	Remont kapliczki w Siarach na działce nr 503/1	Gmina Sękowa	8 000
20	Konserwacja kamiennej kapliczki przydrożnej z figurą Matki Boskiej z Dzieciątkiem Jezus w Spytkowicach, pow. nowotarski	Gmina Spytkowice	7 000
21	Prace budowlano-konserwatorskie przydrożnej kapliczki zabytkowej w Przysietnicy na działce nr 533	Gmina Stary Sącz	6 000
22	Prace restauratorskie i budowlane przy kapliczce z figurą św. Jana Nepomucena w Szaflarach	Gmina Szaflary	8 000
23	Prace konserwatorskie przy XIX-wiecznej kapliczce	Gmina Szczucin	8 000
24	Rewaloryzacja zabytkowej kapliczki przy ul. Chrzanowskiej w Trzebini – etap I: wykonanie izolacji fundamentu oraz odwodnienia terenu wraz z uporządkowaniem i zagospodarowaniem terenu wokół kapliczki	Gmina Trzebinia	7 000
25	Prace konserwatorskie kamiennej figury św. Floriana przy ratuszu w Tuchowie	Gmina Tuchów	6 000
26	Krzyż przydrożny w Koniecznej	Gmina Uście Gorlickie	2 000
27	Matka Boża z Dzieciątkiem w Zdyni	Gmina Uście Gorlickie	4 000
28	Kapliczka murowana w Zdyni	Gmina Uście Gorlickie	7 000
29	Renowacja figury Najświętszej Marii Panny Wniebowziętej wraz ze starym żelaznym ogrodzeniem w Łękach	Powiat Brzeski	9 000
OGÓŁEM			200 000

Dotacji udzielono na podstawie uchwały Nr XLV/722/10 Sejmiku Województwa Małopolskiego z 31 maja 2010 r.

CZARNY DUNAJEC

Kapliczka Matki Bożej Królowej Korony Polskiej w Czarnym Dunajcu ufundowana w 1910 r. w 500-lecie bitwy pod Grunwaldem, gmina Czarny Dunajec. Kwota dotacji z budżetu WM: 8 000 zł, całkowity koszt zadania: 24 924 zł.

STARA WIEŚ

Kapliczka z rzeźbą Matki Bożej z Dzieciątkiem na osiedlu Gaik w Starej Wsi, gmina Limanowa. Kwota dotacji z budżetu WM: 8 000 zł, całkowity koszt zadania: 9 450 zł.

SPYTKOWICE

Kapliczka z figurą Matki Boskiej z Dzieciątkiem Jezus w Spytkowicach, gmina Spytkowice, powiat nowotarski. Kwota dotacji z budżetu WM: 7 000 zł, całkowity koszt zadania: 18 991,75 zł.

PODEGRODZIE

Kapliczka pw. św. Sebastiana w Podegrodziu, gmina Podegrodzie. Kwota dotacji z budżetu WM: 6 327,96 zł, całkowity koszt zadania: 16 526,40 zł.

SIARY

Kapliczka w Siarach, gmina Sękowa. Kwota dotacji z budżetu WM: 8 000 zł, całkowity koszt zadania: 15 215 zł.

ZDYNIA

Kapliczka w Zdyni, gmina Uście Gorlickie. Kwota dotacji z budżetu WM: 7 000 zł, całkowity koszt zadania: 20 150 zł.

LISTA MIEJSCOWOŚCI, W KTÓRYCH W LATACH 1999–2010 PROWADZONE BYŁY PRACE KONSERWATORSKIE, RESTAURATORSKIE LUB ROBOTY BUDOWLANE DOFINANSOWANE Z BUDŻETU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

- Alwernia – Małopolskie Muzeum Pożarnictwa
- Banica – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Kosmy i Damiana
- Bartne – Parafia Prawosławna pw. św. św. Kosmy i Damiana
- Berest – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy
- Białka Tatrzańska – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Apostoła Szymona i Judy Tadeusza
- Biecz – Fundacja na rzecz Szpitala Ubogich im. św. Jadwigi Królowej, Gmina, Muzeum Regionalne, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny oo. Franciszkanów, Parafia Rzymskokatolicka pw. Bożego Ciała
- Bielanka – Parafia Prawosławna pw. Opieki Matki Boskiej
- Bielcza – Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Anielskiej
- Bieśnik – Województwo Małopolskie
- Binarowa – Parafia Rzymskokatolicka pw. Michała Archanioła
- Binczarowa – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława Biskupa
- Biskupice Radłowskie – Województwo Małopolskie
- Bobin – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny Matki NMP
- Bobowa – Gmina
- Bobrek – Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Przenajświętszej
- Bochnia – Muzeum im. Stanisława Fischera, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja
- Bodaki – Cerkiew filialna pw. św. Dymitra Parafii Prawosławnej pw. św. św. Kosmy i Damiana w Bartnem
- Bodzanów – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Piotra i Pawła
- Bolechowice – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Piotra i Pawła
- Bolesław – Gmina, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wojciecha
- Borzęcin – Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP
- Brodła – Województwo Małopolskie
- Brzeźnica – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława
- Brzozowa – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja
- Budzów – Województwo Małopolskie
- Bukowina Tatrzańska – Parafia Rzymskokatolicka pw. NSPJ
- Bukowno – Gmina
- Bydlin – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Małgorzaty
- Charsznica – Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Różańcowej
- Chełm k. Bochni – Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela
- Chochołów – właściciele prywatni, zagrody nr 4, 13, 14, 23, 27, 34, 63, 76, 108, 121, 189, 192, 211, 217, 223, 226, 231, 237a, 248
- Chomranice – Parafia Rzymskokatolicka pw. Imienia NMP
- Chronów – Parafia Rzymskokatolicka pw. Ducha Świętego
- Chrzanów – Muzeum w Chrzanowie, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja
- Ciężkowice – Parafia Rzymskokatolicka pw. Pana Jezusa Miłosiernego i św. Andrzeja Apostoła
- Czchów – Gmina, Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP
- Czaple Wielkie – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja Apostoła
- Czarny Dunajec – Gmina
- Czarny Potok – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina Biskupa
- Czermna – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina Biskupa i MB Pocieszenia
- Czurna – Parafia Rzymskokatolicka pw. Niepokalanego Serca Matki Bożej
- Dąbrowa Tarnowska – Gmina
- Dębno (powiat brzeski) – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Małgorzaty
- Dębno Podhalańskie – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła
- Dłużec – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja
- Dobczyce – Gmina i Miasto Dobczyce, Parafia Rzymskokatolicka pw. Wspomożenia Wiernych, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Dobczyce
- Dobra – Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Szkaplerznej
- Dornosławice – Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia NMP
- Dziekanowice – Parafia Rzymskokatolicka pw. Macierzyństwa NMP

50. Faliszewice – Województwo Małopolskie
51. Gawłów – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja Boboli
52. Gdów – Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Gdowskiej
53. Giebułtów – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Idziego
54. Gładyszów – Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela
55. Gorlice – Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP
56. Gosprzydowa – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Urszuli
57. Goszcza – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wawrzyńca
58. Goszyce – osoba prywatna
59. Grabie (powiat bocheński) – Gmina Łapanów
60. Grabie (powiat wielicki) – Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP
61. Graboszyce – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja
62. Gręboszów – Gmina Gręboszów, Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP
63. Grobla – Parafia Rzymskokatolicka pw. Imienia NMP
64. Grodzisko k. Skały – Duszpasterstwo Akademickie Diecezji Kieleckiej
65. Grojec – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wawrzyńca
66. Gromnik – Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszej Marii Panny Królowej
67. Gruszów – Parafia Rzymskokatolicka pw. Rozesłania św. Apostołów
68. Grybów – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej
69. Grywałd – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina Biskupa
70. Hariczowa – Parafia Prawosławna pw. Opieki Matki Bożej
71. Harkłowa – Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP
72. Hebdów – Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP
73. Igołomia – Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk, Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP
74. Imbramowice – Klasztor ss. Norbertanek, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Benedykta Opata
75. Iwanowice – Gmina
76. Iwkowa – Bacówka „Biały Jeleń”, Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia św. Krzyża
77. Izby – kościół filialny pw. św. Łukasza Ewangelisty Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. św. Kosmy i Damiana w Banicy
78. Jastrzębia – Parafia pw. św. Bartłomieja Apostoła
79. Jawiszowice – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina Biskupa
80. Jaworki – kościół filialny pw. św. Jana Chrzciciela Parafii Rzymskokatolickiej pw. MB Pośredniczki Łask w Szlachtowej k. Szczawnicy
81. Jawornik – Województwo Małopolskie
82. Jerzmanowice – Fundacja Ziemi Krakowskiej im. Jana Sroczynskiego, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja Apostoła
83. Jodłownik – Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP
84. Jordanów – Gmina
85. Jurków – Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy, Parafia Rzymskokatolicka pw. Przemienienia Pańskiego i Bożego Miłosierdzia
86. Kalwaria Zebrzydowska – Klasztor oo. Bernardynów
87. Kamienica – Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „Kaminex” sp. j. Barbara Matłega, Stanisław Pięta
88. Kamionka Mała – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny
89. Kasina Wielka – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marii Magdaleny
90. Kicznia – Gmina Łącko
91. KLIKUSZOWA – Gmina Nowy Targ
92. Klimkówka – Gmina Ropa
93. Kobylanka – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela
94. Konieczna – Gmina Uście Gorlickie, kościół filialny Parafii Prawosławnej pw. Opieki Najświętszej Bogurodzicy w Zdyni
95. Kowalowa – Parafia Rzymskokatolicka pw. Niepokalanego Serca NMP
96. Kraków – Caritas Archidiecezji Krakowskiej, Klasztor oo. Dominikanów, Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II, Kuria Metropolitalna, Muzeum Archidiecezjalne, Muzeum Lotnictwa Polskiego, Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Różarcowej, Wojewódzki Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika, Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu w Krakowie
97. Krempachy – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina
98. Króścienko nad Dunajcem – Parafia Rzymskokatolicka pw. Wszystkich Świętych
99. Królowa Górna – Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP
100. Królówka – Gmina Nowy Wiśnicz
101. Kruszłowa Wyżna – Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP
102. Krynica-Zdrój – Parafia Prawosławna pw. św. Włodzimierza
103. Krzczów – Gmina Rzezawa
104. Krzeszowice – Gmina, Ośrodek Rehabilitacji Narządu Ruchu „Krzeszowice”, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina
105. Krzyszkowice – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny
106. Książ Mały – Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP
107. Książnice Wielkie – Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP
108. Kunkowa – Parafia Prawosławna pw. św. Łukasza
109. Kwaczała – Gmina Alwernia
110. Kwiaty – Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w Uściu Gorlickim
111. Lanckorona – Gmina, Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela
112. Laskowa – osoba prywatna
113. Leluchów – Rektorat Rzymskokatolickiego Kościoła
114. Leszczyny – Parafia Prawosławna pw. św. Łukasza
115. Limanowa – Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Boskiej Bolesnej
116. Lipinki – Gmina, Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP
117. Lipnica Murwana – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja Apostoła
118. Lipnica Wielka (powiat nowosądecki) – Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia NMP
119. Lipnica Wielka (powiat nowotarski) – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Łukasza Ewangelisty
120. Luborzyca – Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego
121. Ludźmierz – Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP
122. Łapanów – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja Apostoła
123. Łapczyca – kościół filialny pw. Narodzenia NMP Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Anny
124. Łapsze Wyżne – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Piotra i Pawła
125. Łazany – Parafia Rzymskokatolicka pw. Znalezienia Krzyża Świętego
126. Łęki – Powiat Brzeski
127. Łopuszna – Parafia Rzymskokatolicka pw. Przenajświętszej Trójcy
128. Łosie (powiat gorlicki) – Parafia Katolicka Obrządku Greckokatolickiego pw. Narodzenia NMP
129. Łosie (powiat nowosądecki) – kościół filialny pw. Nawiedzenia NMP Parafii Rzymskokatolickiej pw. MB Anielskiej w Nowej Wsi
130. Łososina Górna – Parafia Rzymskokatolicka pw. Wszystkich Świętych
131. Łukowica – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja Apostoła
132. Łużna – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina
133. Maciejowa – Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Wniebowziętej
134. Małastów – Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP
135. Marcinkowice – Parafia Rzymskokatolicka Niepokalanego Serca NMP
136. Marcyporeba – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina
137. Maszkienice – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Józefa Rzemieślnika
138. Melsztyn – Gmina Zakliczyn
139. Męcina – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Antoniego Opata
140. Miechów – Gmina, Parafia Rzymskokatolicka pw. Grobu Chrystusa i św. Jakuba Apostoła Młodsze
141. Mogiło – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina
142. Moszczenica (powiat gorlicki) – Parafia Rzymskokatolicka pw. MB Szkaplerznej, Województwo Małopolskie
143. Mszana Dolna – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła
144. Muszyna – Miasto i Gmina Uzdrowskowa, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Józefa
145. Mystków – Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Niepokalanej
146. Myślenice – Gmina, Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP
147. Nasiechowice – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wita, kaplica w Pojałowicach
148. Nidek – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Apostoła Szymona i Judy Tadeusza
149. Niedzica – Muzeum Zespół Zamkowy
150. Niedzwiedź – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wojciecha
151. Niegowić – Szkoła Podstawowa im. Ojca Świętego Jana Pawła II
152. Niepołomice – Gmina, Parafia Rzymskokatolicka pw. Dziesięciu Tysięcy Męczenników
153. Nowa Góra – Parafia Rzymskokatolicka pw. Zesłania Ducha Świętego
154. Nowe Rybie – Parafia Rzymskokatolicka pw. Znalezienia Krzyża Świętego
155. Nowica – Parafia Katolicka Obrządku Greckokatolickiego pw. św. Paraskewy
156. Nowy Sącz – Dom Zakonny Zgromadzenia SS. Niepokalanego Poczęcia NMP, Parafia Rzymskokatolicka Najświętszego Serca Pana Jezusa, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Heleny, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Małgorzaty, PTTK Oddział „Beskid”, Towarzystwo Jezusowe Dorn Zakonny Kolegium oo. Jezuitów, Wojewódzki Sztab Wojskowy – Wojskowa Komenda Uzupełnień

157. Nowy Targ – Muzeum Podhalańskie, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny
158. Nowy Wiśnicz – Gmina
159. Ochotnica Dolna – Parafia Rzymskokatolicka pw. Znalezienia Krzyża Świętego
160. Odporyszów – Sanktuarium Matki Boskiej Zwycięskiej
161. Ojców – osoba prywatna
162. Okocim – Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Przenajświętszej
163. Okulice – Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP
164. Olchawa – Gmina Nowy Wiśnicz
165. Olesno – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny
166. Olkusz – Gmina, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja Apostoła
167. Orawka – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela
168. Osiek – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja Apostoła
169. Oświęcim – Ochotnicza Straż Pożarna, Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych
170. Otfinów – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Apostołów Piotra i Pawła
171. Paleńnica – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Justyny
172. Pałecznicza – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jakuba Apostoła
173. Piotrkowice – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła
174. Pleśna – Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP
175. Płaza – Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego
176. Podegrodzie – Gmina, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jakuba Starszego Apostoła
177. Podole – Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia św. Krzyża
178. Podstolice – Parafia Rzymskokatolicka pw. Ducha Świętego
179. Pogwizdów – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Szymona i Judy
180. Polna – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja Apostoła
181. Ponikiew – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Aleksego
182. Porąbka – Gmina Dobra
183. Poręba Dzierżna – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina
184. Poręba Radlna – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Apostołów Piotra i Pawła
185. Poręba Wielka – Gmina Niedzwiedź
186. Poręba Żegoty – Województwo Małopolskie, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina
187. Proszowice – Gmina, Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP
188. Przeginia Narodowa – Gmina Czernichów
189. Przydonica – Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Różańcowej
190. Przysietnica – Gmina Stary Sącz
191. Przysłop – Parafia Katolicka Obrządku Greckokatolickiego pw. św. Archanioła Michała
192. Przyszowa – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja
193. Ptaszkowa – Parafia Rzymskokatolicka pw. Imienia Maryi Panny
194. Raba Wyżna – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika
195. Rachwałowice – Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP
196. Raciborowice – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Małgorzaty Dziewicy i Męczennicy
197. Raciborsko – Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Królowej Polski
198. Raclawice Kościuszkowskie – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Piotra i Pawła
199. Raclawice Olkuskie – Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP
200. Radgoszcz – Parafia Rzymskokatolicka pw. Przeniesienia Relikwii św. Kazimierza
201. Radłów – Starostwo Powiatowe w Tarnowie
202. Radziszów – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wawrzyńca, Powiat Krakowski
203. Rdzawka – Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Matki Kościoła
204. Regulice – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wawrzyńca
205. Ropa – Fundacja Szlachetne Zdrowie
206. Ropica Górna – Województwo Małopolskie
207. Roztoka Wielka – kościół filialny pw. NSPJ Parafii Rzymskokatolickiej pw. MB Anielskiej w Nowej Wsi
208. Rożnowice – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja
209. Rozdziele – Parafia Prawosławna pw. Narodzenia NMP
210. Rudnik – Województwo Małopolskie
211. Rybna – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Kazimierza
212. Ryglice – Gmina, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny
213. Rytro – Gmina
214. Rzepiennik Biskupi – Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP, Województwo Małopolskie
215. Rzepiennik Strzyżewski – Województwo Małopolskie
216. Sanka – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jakuba
217. Sękowa – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Józefa Oblubierca NMP
218. Siary – Gmina Sękowa
219. Siedlec – Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Dusz Chrystusa Pana w Krakowie
220. Siedliska – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Piotra i Pawła
221. Siemiechów – Województwo Małopolskie
222. Siepraw – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła
223. Sieraków – Województwo Małopolskie
224. Skąta – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja
225. Skawica – Województwo Małopolskie
226. Skrzyszów – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława Biskupa
227. Słopnice Dolne – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja Apostoła
228. Smerekowiec – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła
229. Sobolów – Parafia Rzymskokatolicka pw. Wszystkich Świętych
230. Spytkowice – Gmina, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny
231. Sromowce Niżne – Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP
232. Staniątki – Opactwo ss. Benedyktynek, kościół pw. św. Wojciecha
233. Stara Wieś – Gmina Limanowa
234. Stare Rybie – Gmina Limanowa
235. Stary Sącz – Klasztor ss. Klarysek, kościół pw. Trójcy Świętej
236. Stary Wiśnicz – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wojciecha BM
237. Stryszawa – Województwo Małopolskie
238. Stryszów – Gmina, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Kantego
239. Strzelce Wielkie – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Sebastiana
240. Sucha Beskidzka – Gmina, Miejski Ośrodek Kultury, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Województwo Małopolskie
241. Sułkowice – Województwo Małopolskie
242. Sułoszowa – Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa
243. Szaflary – Gmina, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja Apostoła, osoba prywatna
244. Szalowa – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła
245. Szczepanów – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Marii Magdaleny i Stanisława Biskupa
246. Szczucin – Gmina, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marii Magdaleny
247. Szczurowa – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja Apostoła
248. Szczyrzec – Opactwo oo. Cystersów
249. Szlembark – Gmina Nowy Targ
250. Szyk – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Barbary i Stanisława Biskupa
251. Szymbark – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. MB Szkaplerznej, Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu
252. Śnietnica – Parafia Katolicka Obrządku Greckokatolickiego pw. św. Dymitra
253. Świdnik – osoba prywatna
254. Tabaszowa – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja

255. Targowisko – Stowarzyszenie Rozwoju Wsi
 256. Tarnawa – Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia NMP
 257. Tarnów – Gmina, Klasztor oo. Bernardynów, Komitet Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej, Muzeum Diecezjalne, Muzeum Okręgowe w Tarnowie, Parafia Bazyliki Katedralnej, Parafia pw. Matki Bożej Szkaplerznej, Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, Wspólnota Mieszkańcowa Nieruchomości przy ul. Rynek 22
 258. Tenczyn – Gmina Lubień
 259. Tegoborze – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława Biskupa
 260. Tropie – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Świerada i Benedykta
 261. Trybsz – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Elżbiety Węgierskiej
 262. Trzebinia – Gmina, Parafia św. św. Apostołów Piotra i Pawła
 263. Trzemeszna – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Klemensa
 264. Tuchów – Gmina, Zgromadzenie Najświętszego Odkupiciela – Dom Zakonny
 265. Tylmanowa – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja
 266. Tymowa – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja Biskupa
 267. Ujanowice – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła
 268. Uniejów – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wita
 269. Uście Gorlickie – Parafia Katolicka Obrządku Greckokatolickiego pw. św. Paraskewy, Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy
 270. Uście Solne – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Apostołów Piotra i Pawła
 271. Wadowice – Gmina
 272. Wawrzerczyce – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marii Magdaleny
 273. Wieliczka – Muzeum Żup Krakowskich
 274. Wielka Wieś – Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego
 275. Wierchomla Wielka – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła
 276. Wierzbanowa – Województwo Małopolskie
 277. Wierzchosławice – Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Pocieszenia
 278. Wietrzychowice – Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Wniebowziętej
 279. Więclawice Stare – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jakuba Apostoła
 280. Wiśniowa – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina
 281. Witkowice – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marii Magdaleny
 282. Witów – Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Świętej
 283. Wojnicz – Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Wojnickiej
 284. Wola Zabierzowska – Województwo Małopolskie
 285. Wolbrom – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny, Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Niepokalanego Poczęcia
 286. Wołowiec – cerkiew filialna pw. Opieki NMP Parafii Prawosławnej pw. św. św. Kosmy i Damiana w Bartnem
 287. Wróblowice – Parafia Rzymskokatolicka pw. Przemienienia Pańskiego
 288. Wygielzów – Muzeum w Chrzanowie
 289. Wysowa – Parafia Prawosławna pw. św. Michała Archanioła
 290. Zagórzany – osoba prywatna
 291. Zakliczyn – Województwo Małopolskie
 292. Zakopane – Muzeum Narodowe w Krakowie, Stowarzyszenie Przyjaciół Twórczości Jana Kasprzowicza
 293. Zator – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. św. Wojciecha i Jerzego, Towarzystwo Miłośników Ziemi Zatorskiej
 294. Zawada – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina Biskupa
 295. Zawoja – PTTK w Suchej Beskidzkiej, Województwo Małopolskie
 296. Zbyszce – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja Apostoła
 297. Zdynia – Gmina Uście Gorlickie, osoba prywatna, Parafia Prawosławna pw. Opieki Najświętszej Bogurodzicy
 298. Zbrzydowice – Konwent oo. Bonifratrów pw. św. Floriana
 299. Zembrzyce – Województwo Małopolskie
 300. Zielonki – Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP
 301. Żabno – Parafia Rzymskokatolicka pw. Ducha Świętego
 302. Żegocina – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja
 303. Żelichów – Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Zygmunta

SPOTKANIA Z BENEFICJENTAMI

17 marca oraz 7 lipca 2010 r. odbyły się spotkania z prawnymi opiekunami zabytków, którym przyznano dotacje z budżetu Województwa Małopolskiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach. Beneficjenci otrzymali z rąk Marszałka Województwa, Wicemarszałka Województwa i przedstawicieli Sejmiku Województwa symboliczne czeki potwierdzające przyznanie dotacji z budżetu Województwa Małopolskiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane w konkursach: „Ochrona zabytków Małopolski” oraz „Kapliczka”.

OPIEKUJEMY SIĘ ZABYTKAMI – ETIUDA FILMOWA

Działania Województwa w zakresie ochrony zabytków promuje krótka, autorska etiuda filmowa zrealizowana na zlecenie samorządu przez znanych i cenionych krakowskich artystów – operatora Marcina Koszałkę i autorkę animacji Wiołę Sowę. Zdjęcia wykonano w pięknym, drewnianym, zabytkowym kościele pw. św. Antoniego Opata w Męcinie, w powiecie limanowskim, który w ostatnich latach otrzymywał dotacje z budżetu Województwa na prace konserwatorskie, opracowanie ekspertyz oraz dokumentacji konserwatorskich.

Zapraszamy na www.malopolskie.pl oraz na www.tv.malopolska.pl.

FUNDUSZE EUROPEJSKIE W MAŁOPOLSCE

W 2010 r. właściciele obiektów zabytkowych mieli także możliwość ubiegania się środków unijnych w Małopolskim Regionalnym Programie Operacyjnym (MRPO) na lata 2007–2013 – Działanie 3.2 *Rozwój produktu dziedzictwa kulturowego Schemat A – Dziedzictwo kulturowe i rewitalizacja układów przestrzennych*. Do 21 września 2010 r. trwał nabór wniosków o dotacje na konserwację, renowację i rewitalizację obiektów zabytkowych. Złożonych zostało 67 wniosków aplikacyjnych na łączną kwotę 140 908 761,74 zł wnioskowanego dofinansowania ze środków dotacji rozwojowej. 30 grudnia 2010 r. Zarząd Województwa Małopolskiego podjął Uchwałę Nr 1623/10 w sprawie zatwierdzenia listy projektów po ocenie strategicznej. Ostateczna lista projektów, które otrzymają wsparcie, zaakceptowana została uchwałą nr 152/11 Zarządu Województwa Małopolskiego z 10 lutego 2011 r.

Lista projektów wybranych przez Zarząd Województwa Małopolskiego do dofinansowania w ramach konkursu nr 7/2010/3.2.a dla Schematu 3.2 A *Dziedzictwo kulturowe i rewitalizacja układów przestrzennych* Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013

Lp.	Numer projektu	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Całkowita wartość projektu (w zł)	Kwota dofinansowania MRPO (w zł)		
					Budżet państwa (w zł)	EFRR (w zł)	Razem (w zł)
1.	MRPO.03.02.01-12-394/10	Gmina Skawina	Remont adaptacyjny dworu Dzieduszyckich w Radziszowie	6 435 400,00	0,00	3 861 240,00	3 861 240,00
2.	MRPO.03.02.01-12-388/10	Gmina Miasta Tarnowa	Rewitalizacja budynku Bractwa Strzeleckiego w Tarnowie wraz z otoczeniem i adaptacja na potrzeby Galerii Miejskiej	5 456 202,35	0,00	3 273 721,42	3 273 721,42
3.	MRPO.03.02.01-12-409/10	Fundacja Aktywnej Ochrony Zabytków Techniki i Dziedzictwa Kulturowego JANUS	Otwarta twierdza – budowa otwartego rozproszonego ekomuzeum cywilizacji i wojny XIX i XX wieku – etap I	6 655 485,19	327 396,53	1 855 247,03	2 182 643,56
4.	MRPO.03.02.01-12-355/10	Komitet Kopca Kościuszki w Krakowie	Utworzenie Centrum Konferencyjno-Wystawienniczego im. Tadeusza Kościuszki w zabytkowej kurtynie I–V południowej w Forcie nr 2 „Kościuszkę”	7 920 501,19	600 000,00	3 400 000,00	4 000 000,00
5.	MRPO.03.02.01-12-343/10	Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka	Przystosowanie zabytkowych komór Aleksandrowice I i II do pełnienia funkcji muzealno-kulturalnych	4 127 949,00	0,00	2 030 139,00	2 030 139,00
6.	MRPO.03.02.01-12-380/10	Klasztor Sióstr Norbertanek	Przebudowa zabytkowego spichlerza w zespole klasztornym ss. Norbertanek w Imbramowicach na cele kulturowe wraz z rewitalizacją dziedzińca klasztornego	6 665 614,15	599 905,27	3 399 463,22	3 999 368,49
7.	MRPO 03 02 01-12-398/10	Gmina Korzenna	Nowe dzieło w starych ramach. Rewitalizacja zabytkowego założenia parkowo-dworskiego w Korzennej – etap I	3 817 798,00	0,00	2 063 568,60	2 063 568,60

8.	MRPO 03 02 01-12-359/10	Muzeum Okręgowe w Tarnowie	Rewaloryzacja i modernizacja siedziby Muzeum Okręgowego w Tarnowie	11 319 332,96	0,00	3 999 999,34	3 999 999,34
9.	MRPO 03 02 01-12-396/10	Gmina Czernichów	Adaptacja Kaplicy Różańcowej w Czernichowie na Gminną Galerię Sztuki	2 314 884,54	0,00	1 387 130,72	1 387 130,72
10.	MRPO 03 02 01-12-344/10	Gmina Ciężkowice	Adaptacja zabytkowego budynku ratusza w Ciężkowicach na potrzeby promocji dziedzictwa kulturowego	4 038 188,00	0,00	2 422 913,00	2 422 913,00
11.	MRPO 03 02 01-12-350/10	Gmina Tarnów	Rewitalizacja centrum wsi Zawada w otoczeniu zabytkowego kościoła z XV w. na Szlaku Architektury Drewnianej	1 031 199,29	0,00	611 218,96	611 218,96
12.	MRPO 03 02 01-12-393/10	Stowarzyszenie na rzecz ochrony i pro- mocji sztuki sakralnej ARS SACRA	Remont i konserwacja zabytkowych kościół w terenie Województwa Małopolskiego	4 841 467,70	435 732,09	2 469 148,53	2 904 880,62
13.	MRPO 03 02 01-12-352/10	Kopalnia Soli „Wielicz- ka” SA	Rozwój produktu dziedzictwa kulturowe- go poprzez udostępnienie komór Lill Górna i Kazanów w Kopalni Soli „Wieliczka”	9 388 706,28	255 588,38	1 448 334,13	1 703 922,51

ZABYTKI

1. Ochrona zabytków Małopolski – zasady wspierania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych zabytków wpisanych do rejestru, położonych na terenie województwa małopolskiego, określone uchwałą Nr XXIII/349/08 Sejmiku Województwa Małopolskiego z 29 września 2008 r.

Typ wspieranych projektów – prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane podejmowane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, mające na celu w szczególności:

- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- odnowę architektury regionalnej i ochronę jej przed zniszczeniem,
- zapewnienie bezpieczeństwa obiektów zabytkowych,
- utrzymanie atrakcyjności turystycznej opartej na walorach dziedzictwa kulturowego.

Kontakt: Departament Edukacji, Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMWM, tel.: 12 63 03 423, 63 03 407, www.malopolskie.pl/zabytki.

KULTURA

2. Mecenat Małopolski

Typ wspieranych projektów: zadania o charakterze przedsięwzięć kulturalnych i artystycznych realizowanych przez podmioty nienależące do sektora finansów publicznych i nie działające w celu osiągnięcia zysku, w szczególności:

- inicjatywy kulturalne promujące województwo,
- inicjatywy kulturalne wskazujące na potencjał artystyczny i zasoby dziedzictwa kulturowego regionu,
- inicjatywy kulturalne sprzyjające powstawaniu nowatorskich i oryginalnych zjawisk artystycznych.

Kontakt: Departament Edukacji, Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMWM, tel.: 12 63 03 437, 63 03 564, www.malopolskie.pl/Kultura/Mecenat/.

ZABYTKI I KULTURA

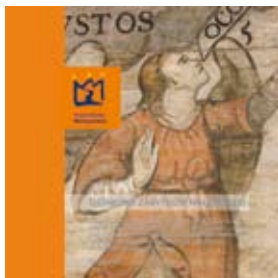
3. Małopolska Gościnną

Typ wspieranych projektów:

- utrzymanie i tworzenie infrastruktury szlaków turystycznych w regionie,
- tworzenie nowych produktów turystycznych,
- aktywizacja Szlaku Architektury Drewnianej,
- oznakowanie dróg dojazdowych do atrakcji i infrastruktury turystycznej regionu.

Kontakt: Departament Turystyki, Sportu i Promocji UMWM, tel.: 12 379 60 16, www.malopolskie.pl/Turystyka/Goscinna/.

OCHRONA ZABYTKÓW MAŁOPOLSKI DZIAŁANIA SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO W ZAKRESIE OCHRONY I OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Przygotowanie merytoryczne: Departament Edukacji, Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Nadzór merytoryczny: Krzysztof Markiel

Redakcja i teksty: Agnieszka Szpala, Wojciech Król

Teksty *Odnowione zabytki*: Anna Forczek, Marzanna Raińska, Gabriela Stawowiak, Magdalena Stawowiak

Korekta: Anna Szczepańska, Janusz Krasoń

Projekt graficzny: Ewa Satalecka, **skład:** Paweł Mizia

Fotografie: Departament Edukacji, Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego oraz materiały przekazane przez beneficjentów dotacji z budżetu Województwa Małopolskiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane w 2010 r.

Mapka: Ilona Patlewicz, Departament Środowiska, Rolnictwa i Geodezji, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Wydawca wyraża podziękowania wszystkim Beneficjentom realizującym zadania na rzecz ochrony zabytków, którzy przyczynili się do powstania tego wydawnictwa.

Wydawnictwo sfinansowane ze środków Województwa Małopolskiego

Wydanie pierwsze

Kraków 2011

ISBN 978-83-60538-30-2

7 podstawowych zasad konserwatorskich:

- zasada *primum non nocere*,
- zasada maksymalnego poszanowania oryginalnej substancji zabytku i wszystkich jego wartości (materialnych i niematerialnych),
- zasada minimalnej niezbędnej ingerencji,
- zasada, zgodnie z którą usuwać należy tylko to, co na oryginał działa niszcząco,
- zasada czytelności i odróżnialności ingerencji,
- zasada odwracalności metod i materiałów,
- zasada wykonywania wszelkich prac zgodnie z najlepszą wiedzą i na najwyższym poziomie.

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Edukacji, Kultury i Dziedzictwa Narodowego
ul. Racławicka 56
30-017 Kraków
tel.: 12 63 03 340, fax: 12 63 03 341
e-mail: ek.sekretariat@malopolska.mw.gov.pl
www.malopolskie.pl/zabytki